

Vlaams
Parlement

vergadering **8**
zittingsjaar 2018-2019

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 14 november 2018

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	4
VERONTSCHULDIGINGEN	4
INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN	4
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	4
ACTUELE VRAAG van Daniëlle Vanwesenbeeck aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over vrouwelijk ondernemerschap	
ACTUELE VRAAG van An Christiaens aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over drempels tot het ondernemerschap	4
ACTUELE VRAAG van Robrecht Bothuyne aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de interregionale mismatch op de arbeidsmarkt en de samenwerking tussen VDAB en Actiris	9
ACTUELE VRAAG van Matthias Diependaele aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over het mogelijke akkoord inzake de Ierse grens in het kader van de brexit-onderhandelingen	13
ACTUELE VRAAG van Lorin Parys aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de opvolging van pasgeboren kinderen door Kind en Gezin	17
ACTUELE VRAAG van Bart Nevens aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het blijvend gebruik van glyfosaathoudende onkruidbestrijders door Infrabel	22
ACTUELE VRAAG van Lionel Bajart aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de preciaire situatie van de Vlaamse televisiesector	24
ACTUELE VRAAG van Tine Soens aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de tijd die studenten nodig hebben voor het behalen van een diploma	28
ACTUELE VRAAG van Elisabeth Meuleman aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de veroordeling van een school voor het weigeren van een leerling met het downsyndroom	
ACTUELE VRAAG van Kathleen Krekels aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het inschrijvingsrecht van leerlingen met een verslag dat toegang geeft tot het buitengewoon onderwijs	
ACTUELE VRAAG van Kathleen Helsen aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over een recent vonnis waarbij een schoolbestuur werd veroordeeld omwille van een 'weigering onder tafel' van een leerling met het syndroom van Down	33
ACTUELE VRAAG van Stefaan Sintobin aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de stand van zaken rond het testeiland vóór de Vlaamse kust	40

ACTUELE VRAAG van Lode Ceyskens aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over flietscamera's uitgerust met pluviometers ter handhaving van het inhaalverbod voor vrachtwagenchauffeurs bij regenweer	44
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	47
ONTWERP VAN DECREET houdende wijzigingen van de wet van 1 juli 1954 op de riviervisserij – 1692 (2018-2019) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	47
Artikelsgewijze bespreking	47
ONTWERP VAN DECREET betreffende het Vlaams Pensioenfonds en het publieke pensioenstelsel voor de werknemers van de diensten van de Vlaamse overheid en andere besturen – 1699 (2018-2019) – Nrs. 1 tot en met 5	
Algemene bespreking	47
Artikelsgewijze bespreking	49
VOORSTEL VAN HET UITGEBREID BUREAU betreffende de evaluatie van de proefperiode van de directeur van het Vlaams Vredesinstituut	
Bespreking en stemming	49
ROUWHULDE	50
ONTWERP VAN DECREET houdende wijzigingen van de wet van 1 juli 1954 op de riviervisserij – 1692 (2018-2019) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	50
ONTWERP VAN DECREET betreffende het Vlaams Pensioenfonds en het publieke pensioenstelsel voor de werknemers van de diensten van de Vlaamse overheid en andere besturen – 1699 (2018-2019) – Nrs. 1 tot en met 5	
Aangehouden stemmen	51
Hoofdelijke stemming	52
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	52
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	54
Individuele stemmen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	54

OPENING VAN DE VERGADERING**Voorzitter: de heer Jan Peumans**

– De vergadering wordt geopend om 14.01 uur.

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Paul Cordy, Rik Daems, Herman De Croo, Ann Soete, Güler Turan, Karl Vanlouwe, Karim Van Overmeire: ambtsverplichtingen;

Bart Somers: familieverplichtingen;

An Moerenhout, Katia Segers, Sabine Vermeulen: gezondheidsredenen.

INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN

De voorzitter: Dames en heren, de lijst met de ingekomen documenten en mededelingen werd op de banken rondgedeeld. (*Parl.St.* VI.Parl. 2018-19, nr. 60/7)

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, ik stel voor om de beraadslaging en de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet betreffende het vervreemden van onroerende domeingoederen en het vestigen en vervreemden van zakelijke rechten door de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest te verdagen naar de plenaire vergadering van woensdag 21 november 2018.

Naar aanleiding van een aantal legistieke opmerkingen door de diensten van het Vlaams Parlement heeft de minister namelijk besloten het ontwerp van decreet inhoudelijk nog te bekijken en akkoord te gaan met een week uitstel.

Is het parlement het hiermee eens? (*Instemming*)

Dan is aldus besloten.

ACTUELE VRAAG van Daniëlle Vanwesenbeeck aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over vrouwelijk ondernemerschap**ACTUELE VRAAG van An Christiaens aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over drempels tot het ondernemerschap**

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister-president Bourgeois.

Mevrouw Christiaens heeft het woord.

An Christiaens (CD&V): Voorzitter, minister-president, collega's, het aantal starters in Vlaanderen kent al enkele jaren een stijgende lijn. Aanstaande vrijdag is het de 'Dag van de Ondernemer', een initiatief van de Unie van Zelfstandige Ondernemers (UNIZO) om het ondernemerschap in Vlaanderen te promoten en het positieve imago van de ondernemers in de verf te zetten.

Dat is goed nieuws, maar toch kaartten zowel de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) als het Neutraal Syndicaat voor Zelfstandigen (NSZ) een

aantal moeilijkheden aan. De SERV gaf recent een advies over ondernemers met een arbeidshandicap die toch problemen ondervinden bij de financiering, begeleiding, informatie en ondersteuning. Gisteren stond in een artikel van het NSZ in de krant dat het aantal vrouwelijke ondernemers is gestegen maar dat het aantal startende vrouwelijke ondernemers is gedaald van 36 naar 34 procent. Het NSZ heeft hierover een onderzoek gedaan: naast problemen met de combinatie tussen arbeid en gezin, zijn er ook problemen met de financiering en de toegang tot vorming en begeleiding. Vrouwelijke ondernemers ondervinden hierbij blijkbaar meer moeilijkheden.

We stellen dus vast dat er nog drempels zijn voor het ondernemerschap, specifiek voor speciale doelgroepen. Anderhalf jaar geleden heeft minister Muyters een mastercall gelanceerd waarin maatregelen tot het stimuleren van ondernemerschap werden opgenomen en waarbij er ook speciale aandacht was voor vrouwelijk ondernemerschap.

Minister-president, is er al een evaluatie van die mastercall? Wat zullen de Vlaamse Regering en de minister van Economie en Werk doen om, specifiek voor doelgroepen, die drempels tot de toegang naar ondernemerschap weg te nemen?

De voorzitter: Mevrouw Vanwesenbeeck heeft het woord.

Daniëlle Vanwesenbeeck (Open Vld): Voorzitter, minister-president, collega's, vrijdag is het inderdaad de 'Dag van de Ondernemer'. Ik zocht eigenlijk een gelegenheid om dat feest van het ondernemerschap in het parlement te brengen, maar het artikel van het NSZ heeft het in mijn plaats gedaan.

Ik vind het artikel een beetje tendentius. Het NSZ stelt dat het aantal vrouwelijke ondernemers is gedaald ten opzichte van het totale aantal ondernemers, van 36 naar 34 procent. Dit moet natuurlijk worden genuanceerd want het ondernemerschap positief in het daglicht stellen, maakt dat er meer mensen gaan ondernemen. Dat is voor een deel te danken aan het beleid van minister Muyters. Ik denk dat we hieruit misschien kunnen afleiden dat dit vooral mannen aanspreekt en minder de vrouwen. Het artikel spreekt ook over randvoorwaarden. De combinatie van een gezin met het ondernemerschap is inderdaad niet zo evident.

Minister-president, wat kunt u nog meer doen om het vrouwelijk ondernemerschap in een positief daglicht te stellen? Wat mij vooral verontrust in het artikel, is dat 25 procent van de vrouwelijke ondernemers niet aan collega's zou aanraden om zelfstandig ondernemer te worden. Dat is toch wel een probleem.

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Voorzitter, dames en heren, ik heb de eer om namens minister Muyters te antwoorden. Hij en de Vlaamse Regering stimuleren ondernemerschap bij iedereen, algemeen ondernemerschap, zeer zeker ook bij meisjes en vrouwen, bij mensen met een beperking, bij nieuwkomers, enzovoort.

Hij zal een gedetailleerd onderzoek van de cijfers laten doen. Hij stelt vast dat de stijging van het aantal startende vrouwelijke ondernemers geen gelijke tred houdt met de stijging van het aantal mannelijke ondernemers. Er zijn indicaties dat er een toename is van het aantal mannelijke ondernemers in dienstverlenende beroepen met zeer onregelmatige uren. Denk aan fietskoeriers, taxichauffeurs, Uber, allerlei serviceplatforms. Er is ook een toename van het aantal managementvennootschappen.

Er is in het algemeen ook een toename van ondernemerschap in technologische startups, waar we het probleem kennen van STEM (Science, Technology,

Engineering and Mathematics), en het aanzetten van jonge meisjes en vrouwen om ook in technologische richtingen te studeren. Zoals u weet, zijn er een hele reeks maatregelen genomen in het onderwijs. Het onderwijs moet jonge mensen er in het algemeen toe aanzetten om te durven ondernemen, het moet hen daartoe uitdagen en de weg wijzen. Er is ook het ondernemend onderwijs, waar wordt samengewerkt met structurele partners, het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) en de Stichting O&O, die zeer veel moeite doen om meisjes daarbij te betrekken. Er is de WOMED Award. Er zijn coachingtrajecten die worden gesteund. Er is het STEM-actieplan waarbij zowel in het secundair als in het hoger onderwijs wordt ingezet op een toename. We zien ook dat er een toename is van vrouwelijke scholieren en studenten op dat vlak.

Ik kom nog terug op het algemenere probleem van vrouwelijk ondernemerschap.

Wat mensen met een arbeidshandicap betreft, weet u dat de Vlaamse ondersteuningspremie wordt versterkt met ingang van 1 januari 2019. Alle maatregelen met betrekking tot arbeidspostaanpassingen, materieel, outillage, enzovoort zijn ook toepasselijk voor zelfstandigen. Minister Muyters heeft een VIONA-onderzoek (Vlaams Interuniversitair Onderzoeksnetwerk Arbeidsmarkttrappetering) opgestart over de werkzaamheid van arbeidsgehandicapten in het algemeen en de drempels die er zijn. Die studie zal worden opgeleverd eind 2018 of begin 2019. Er is het project Talenticap van het NSZ en een aantal partners, om specifiek in te zetten op de doelgroep van mensen met een beperking.

Naast al die maatregelen hebben bepaalde punten die u aanhaalde in de vragen betrekking op federale bevoegdheden. Ik denk dan aan het sociaal statuut, ouderschapsverlof en het tijdskrediet. Ik begrijp dat minister Denis Ducarme uitgerekend nu met een plan komt. Dat is zeer terecht.

Dan blijft de vraag van de dienstencheques. Het is mijn mening en die van minister Muyters dat het volgende regeerakkoord aandacht moet hebben voor welke maatregelen er in het algemeen genomen kunnen worden om de combinatie arbeid-gezin voor alle tweeverdieners aan te pakken. Voor zelfstandigen rijst dat probleem misschien nog meer. Kunnen we daartoe nog bijkomende maatregelen nemen op het Vlaamse niveau, onze bevoegdheden in acht genomen? De vraag om dienstencheques uit te breiden tot kinderopvang is legitiem en moet dan worden beantwoord. Die kan niet nu omdat het geen deel uitmaakt van het regeerakkoord, en er is ook de begroting 2019. Er moet wel serieus over worden nagedacht.

Als vrouwelijke ondernemers zeggen dat ze het niemand nog zouden aanraden om het te doen, dan kan dat verband houden met de risico's, maar dat is voor elke ondernemer zo. Bij ondernemen moet je nu eenmaal durven. Je moet durven te springen en je loopt een aantal risico's. Er zijn zeer grote uitdagingen. Maar bij vrouwelijk ondernemerschap komen de combinatie arbeid-gezin, kinderopvang en kinderopvang daarbovenop. Dat zijn dus legitieme vragen die moeten worden bekeken. Ik denk dat elke partij daar ook wel over zal nadenken in de aanloop naar de verkiezingen van mei 2019.

Op korte termijn is er de VIONA-studie, het actieplan met NSZ, enzovoort. Dat heb ik u meegedeeld.

An Christiaens (CD&V): Ik dank u voor uw omstandig antwoord, minister-president. Anderhalf jaar geleden is die befaamde mastercall gelanceerd. Ik had graag vernomen of er al een evaluatie gebeurd is. Ik zal dat in de commissie aan minister Muyters vragen.

De cijfers – u hebt ernaar verwezen – moeten worden onderzocht. De oorzaken moeten worden nagegaan en hoe we die kunnen wegwerken. Ik denk aan een

actieplan of een campagne rond diversiteit in het ondernemerschap. We zetten heel veel in op het promoten van het ondernemerschap, en heel terecht, maar we moeten doelgroepenspecifiek gaan werken met een actieplan. We moeten alle maatregelen kenbaar maken aan potentiële starters, doelgroepgericht. We moeten ook de kredietinstellingen en verzekeringsmaatschappijen en dergelijke informeren, zodat ze elkaar in een kruisbestuiving kunnen bereiken.

Wat de vrouwelijke ondernemers betreft, zou ik een suggestie willen doen. Zoals de collega zei, zou één vrouwelijke ondernemer op vier het aan haar vrouwelijke collega's afraden. Laat ons met sterke vrouwelijke rolmodellen werken. Dat kan elkaar versterken.

Daniëlle Vanwesenbeeck (Open Vld): Ik zal misschien in andere woorden herhalen wat de collega zei. Ik wil nog één toevoeging doen. Aangezien het beleid voornamelijk of toch meer mannelijke ondernemers aanspreekt dan vrouwelijke, moeten we misschien de maatregelen die we nemen om het ondernemerschap te stimuleren, onderwerpen aan een gendertoets: spreken we wel iedereen aan?

Heel veel initiatieven brengen bepaalde problematieken en thema's in het ondernemerschap naar voren. Bijvoorbeeld, het is geen schande om te falen: de Failing Forward-initiatieven. Misschien moeten we ook daar toch iets meer doen voor vrouwelijk ondernemerschap. Het thema is veel te veel onderbelicht.

Ik treed mevrouw Christiaens zeker bij. Hoe kunnen we dat doen? Rolmodellen, rolmodellen en nog eens rolmodellen. Vrouwelijke ondernemers denken altijd dat ze alles perfect moeten doen: thuis en in het bedrijf. Misschien moeten ze ook weleens leren loslaten. Die overtuiging kan alleen maar worden gebracht door vrouwelijke ondernemers met een positief verhaal, een realistisch verhaal. Ze moeten vooral vertellen hoe zij het doen. Dat moeten we meer meenemen in het beleid.

De voorzitter: Mevrouw Remen heeft het woord.

Grete Remen (N-VA): Minister-president, een op vier is het cijfer dat de dames genoemd hebben en dat mij niet echt aanstaat. Er is ook gezegd: 'Ondernemer dat ben je, of je nu vrouw bent of niet.' Ik denk niet dat vrouwen een doelgroep zijn. Het zit gewoon in de genen.

De reden waarom veel mensen terughoudend staan tegenover het ondernemerschap, is het statuut. Dat is een federale bevoegdheid. Dit is de grootste oorzaak. Ondernemers hebben een zwak sociaal statuut. Ik zou durven vragen, minister-president, om uw federale collega's aan te sporen om daar snel werk van te maken. Vlaanderen doet al goede zaken.

Inzake het werkbaar werk van vrouwelijke ondernemers, maar ondernemers in het algemeen, werd het Pact 2020 afgesloten tussen de Vlaamse Regering en de sociale partners. Daarin wordt afgesproken om het werkbaar werk voor ondernemers te verhogen. We zitten nu aan 50,7 procent, in 2020 wordt dat 55 procent. We hebben nog wat werk voor de boeg.

Wat ik nog wil aanhalen, is de administratieve rompslomp. Heel veel ondernemers steken daar heel veel tijd in. Minister-president, ik wil u vragen om het only-onceprincipe te bekijken. Veel federale en Vlaamse maatregelen overlappen elkaar. Dat brengt heel veel administratieve last mee voor ondernemers.

Minister-president Geert Bourgeois: Op dat laatste punt: u kent het MAGDA-principe (MAXimale GegevensDeling tussen Administraties en Agentschappen): vraag niet wat je al weet. Je moet maar één keer gegevens bezorgen, alle databanken worden met elkaar verbonden, ook de federale.

Het nieuwe decreet stelt ook dat iedereen die om gegevens gevraagd wordt, klanten, burgers of ondernemingen, mag weigeren om die een tweede keer te verstrekken, als de overheid die al heeft.

Ik vraag ook altijd opnieuw waar we in Vlaanderen de administratie nog kunnen vereenvoudigen, en ik moet zeggen dat ik daar van Voka, UNIZO en andere organisaties tot nog toe geen antwoord op gekregen heb. Ik daag iedereen wel uit en we staan ook heel open voor administratieve vereenvoudiging.

Daarnaast wil ik erop wijzen dat de metingen van het Planbureau geen echte metingen zijn, maar veeleer een onderzoek naar het aanvoelen van de administratieve last bij ondernemers. Die kunnen natuurlijk niet onder die administratie uit. Je hebt altijd btw-aangiftes, sociale zekerheid, fiscaliteit en, als je mensen tewerkstelt, sociale wetgeving. Ik heb wel vastgesteld – gisteren nog bij een bedrijfsbezoek – dat er tegenwoordig fantastische onlineplatformen bestaan die heel veel van die taken van op afstand in real time uit handen kunnen nemen van ondernemers. Dat kan een van de middelen zijn om vrouwelijk ondernemerschap te stimuleren.

Wat de andere zaken betreft, denk ik dat er inderdaad over het statuut moet worden nagedacht. Het grootste deel is een federale bevoegdheid, maar dat betekent niet dat we in Vlaanderen niet moeten nagaan in welke mate die drempel – want dat is het voor veel vrouwen wel, laat ons daar eerlijk over zijn – van de combinatie arbeid-gezin weggenomen kan worden.

Het debat over de dienstencheques zal gevoerd worden naar aanleiding van de verkiezingen in mei 2019. Dan zullen er keuzes moeten worden gemaakt.

Ik ben het er volkomen mee eens dat het belangrijk is niet alleen dat er rolmodellen zijn, maar ook dat ze in beeld komen. Dat hangt trouwens niet enkel af van de overheid. Hoeveel de overheid ook doet, ook in de media verdient ondernemerschap meer aandacht, zowel rond mannen als vrouwen. Uiteraard moet er tijdelijk of voor langere tijd iets meer aandacht zijn voor geslaagde vrouwelijke ondernemers. Het is belangrijk dat jongeren in tv-series niet altijd geconfronteerd worden met mislukte ondernemers, maar ook voorbeelden van geslaagd vrouwelijk ondernemerschap te zien krijgen. *(Opmerkingen van Bruno Tobbacq)*

Dat stimuleert heel veel jonge mensen.

Voorts blijf ik erbij dat er ook in het onderwijs een mentaliteitswijziging nodig is om meer jonge mensen en vooral meer meisjes te overtuigen van een loopbaan als ondernemer. Dat begint al in het kleuteronderwijs. Ik heb nu als grootvader ontdekt dat er STEM-speelgoed (Science, Technology, Engineering and Mathematics) bestaat en ik ben van plan om dat niet alleen aan mijn kleinzonen, maar ook aan mijn kleindochters te geven. Vaak begint het onderscheid tussen jongens en meisjes namelijk al in het kleuteronderwijs. Waarom zou je dat STEM-speelgoed niet evenzeer aan kleutermeisjes geven, zodat ze van jongs af aan met die richtingen geconfronteerd en erdoor uitgedaagd worden? *(Opmerkingen van An Christiaens)*

Wetenschap en techniek wordt nu in het vijfde en zesde leerjaar van alle lagere scholen zonder onderscheid aan iedereen onderwezen, idem in de eerste graad van het secundair onderwijs. Dat laat toe om talenten te ontdekken en het laat jonge mensen en ook jonge meisjes toe om vast te stellen dat ze er talent voor hebben en ze het graag doen. Ik denk dus dat we daar langzaam opschuiven naar een toegenomen interesse voor die richtingen, wat we ook terugzien in de resultaten van het STEM-actieplan. Daar moeten we allemaal aan meewerken: de overheid, de media en ook het onderwijs.

An Christiaens (CD&V): Ik wou dat gewoon braaf aan Sinterklaas vragen. Ik weet niet wat uw suggestie is. *(Opmerkingen van Bruno Tobbacq. Gelach)*

Minister-president, dat er op federaal niveau bepaalde drempels moeten worden weggewerkt, mag ons niet ontslaan van onze Vlaamse verantwoordelijkheden, want we hebben mogelijkheden om die drempels weg te werken en het ondernemerschap te stimuleren. U hebt een heel arsenaal aan voorbeelden gegeven die we volgens mij allemaal kunnen onderschrijven. Het essentiële is echter nog altijd om ondernemerschap positief te stimuleren, en dat kan volgens mij ook door die sensibiliseringscampagnes en door positieve voorbeelden te geven rond het ondernemerschap in het algemeen. Laat ons daarbij zeker niet onze doelgroep uit het oog verliezen. We kunnen hier samen aan werken.

Daniëlle Vanwesenbeeck (Open Vld): De maatregelen die genomen zijn, zijn uiteraard goed en hebben ook hun effect. Ik zie ook hoe de perceptie ten opzichte van ondernemerschap de laatste tien à vijftien jaar veranderd is. Die is veel positiever geworden.

Maar ik draai de klok even terug. Toen Kris Peeters minister-president was, nodigde hij een aantal vrouwelijke ondernemers uit en vroeg hen hem eens een aantal quick wins voor vrouwelijke ondernemers te geven. Ik heb daar toen mijn hoofd over gebroken, maar kwam er na één seconde eigenlijk al uit. Als die combinatie tussen gezin en ondernemerschap nu eens zou kunnen worden verlicht, zou dat een wereld van verschil kunnen maken.

We zijn nu meer dan tien jaar verder. Ik wil er nog eens op aandringen: dat moet worden verlicht, zodat vrouwen positiever tegen vrouwelijk ondernemerschap aankijken. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Robrecht Bothuyne aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de interregionale mismatch op de arbeidsmarkt en de samenwerking tussen VDAB en Actiris

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister-president Bourgeois.

De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Voorzitter, minister-president, ik ben eigenlijk heel blij deze vraag aan u te kunnen stellen. Want het gaat verder dan alleen het Vlaamse arbeidsmarktbeleid. Het gaat over hoe wij vanuit Vlaanderen kunnen samenwerken met de andere deelstaten in ons land, met Brussel in het bijzonder, maar uiteraard ook met Wallonië.

De aanleiding van deze vraag is een oproep vanuit Actiris, de Brusselse VDAB. Er werd vastgesteld dat ongeveer 90.000 werkzoekenden zijn ingeschreven in Brussel, maar dat er een groot tekort aan vacatures is. Men roept werkgevers dan ook op om meer vacatures te melden bij Actiris, om op die manier Brusselse werkzoekenden aan de slag te helpen.

Dat is uiteraard een heel mooie oproep. Maar ik denk dat het bij velen in Vlaanderen nogal vreemd overkomt dat Actiris, een arbeidsbemiddelingsdienst, oproept om extra vacatures binnen te krijgen. Want als er in Vlaanderen en in ons land één zaak op recordniveau staat, dan wel het aantal opengestelde vacatures. In het tweede kwartaal van 2018 stonden er 96.600 vacatures open in Vlaanderen en 140.000 vacatures in heel België. Er is dus een recordaantal vacatures. Tegelijkertijd is er in Brussel, met 90.000 werkzoekenden, een arbeidsbemiddelingsdienst die schreeuwt om bijkomende vacatures.

In het verleden werden er al samenwerkingsverbanden gesmeed tussen VDAB en Actiris. Maar dit roept uiteraard om meer samenwerking tussen Vlaanderen en

Brussel, om ervoor te zorgen dat die Brusselaars effectief de vele knelpuntvacatures van onze bedrijven in Vlaanderen kunnen invullen.

Minister-president, wat zult u eraan doen om dat waar te maken?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Mijnheer Bothuyne, ik dank u voor uw vraag. Ik heb de tekst gelezen van de oproep van Actiris. Die oproep richt zich in de eerste plaats tot de werkgevers in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Actiris zegt daarin: "We zijn performanter geworden. We hebben 245 medewerkers. Vertrouw ons. In het verleden zijn er wat problemen geweest. Kom weer meer tot ons om uw vacatures ingevuld krijgen."

Dat belet natuurlijk niet dat u een punt hebt. Er is een te groot aanbod van arbeidskrachten op de markt in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en een krapte – dat is het minste wat we kunnen zeggen – op onze Vlaamse gewestelijke arbeidsmarkt.

Eén, er is met Wallonië al een nieuwe samenwerkingsovereenkomst. Dat weet u.

Twee, er wordt nu werk gemaakt van een nieuwe samenwerkingsovereenkomst tussen het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en het Vlaamse Gewest. De diensten bevinden zich al op dezelfde locatie. Ze werken al intens samen. Ze organiseren gezamenlijke infosessies en dergelijke. In juni werd door de gezamenlijke raden van bestuur van Actiris en VDAB een voorstel bezorgd aan de beide bevoegde ministers. Dat werd u op 18 oktober al meegedeeld in de commissie, als antwoord op een vraag om uitleg. Dat voorstel wordt nu bekeken. Er wordt tussen beide ministers onderhandeld. Men wil die teksten verbeteren, aanscherpen. Het is de bedoeling om dat akkoord te vernieuwen: gezamenlijke monitoring, arbeidsmarktanalyse, versterkte gegevensuitwisseling op de vacaturemarkt, een gezamenlijke dienstverlening in het kader van de interregionale mobiliteit, een versterking van de Nederlandse taal via het op te richten talenpunt, een gezamenlijke sensibiliseringscampagne richting de Brusselse werkzoekenden.

Minister Muyters zegt dat er ook een wijziging moet komen in de mentaliteit bij de Vlaamse werkgevers. Zij moeten weten dat een aantal van die potentiële arbeidskrachten van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest ongeschoold of laaggeschoold zijn. Zij moeten ervoor openstaan om die mensen een individuele beroepsopleiding te geven, een opleiding op de werkvloer. En tegelijkertijd moeten zij die mensen de taal aanleren.

Dus ook op dat vlak is er actie nodig, maar het belangrijkste is nu dat er een nieuw samenwerkingsakkoord tot stand komt naast de feitelijke, al verbeterde samenwerking op één locatie. Daar zijn de beide ministers nu volop werk van aan het maken.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister-president, ik dank u voor uw antwoord. Er is inderdaad een nieuw samenwerkingsakkoord, dat al een aantal maanden in de pijplijn zit. De oproep van Actiris en een aantal cijfers maken zeer pijnlijk duidelijk dat het echt nodig is dat die samenwerking wordt versterkt. U spreekt over werkplekieren, IBO, maar er zijn de laatste jaren steeds minder Brusselaars die de weg vinden naar onze werkplekformules zoals IBO, bedrijfsstages enzovoort, terwijl het net een beleidsdoelstelling was van deze regering om meer Brusselaars en Walen naar onze werkplekformules aan te trekken en op die manier vacatures in te vullen. Er moet voor een heel aantal zaken extra werk worden verricht. Ook wat bijvoorbeeld duaal leren betreft, dat een aantal kansen kan bieden voor Brusselse en Waalse jongeren, kan een tandje bij worden gestoken.

Deze regering doet ook heel veel moeite om expats te begeleiden. Mensen van over de hele wereld die in Vlaanderen komen werken, worden begeleid bij hun

integratie in Vlaanderen. Het gaat dan onder meer over de zoektocht naar een school voor hun kinderen, naar een gepaste woning enzovoort. Een dergelijke begeleiding is ook nodig en nuttig voor de Walen en Brusselaars die in Vlaanderen willen komen werken en zich hier willen vestigen. Ik denk dan ook dat we nog een tandje bij kunnen steken wanneer het gaat over interregionale mobiliteit.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister-president, uiteraard willen we de vele vacatures in Vlaanderen zo snel mogelijk invullen en uiteraard zijn Brusselse werkzoekenden ook heel welkom om die vacatures in te vullen. We hebben er ook niets op tegen dat Vlaamse bedrijven zich rechtstreeks tot Actiris wenden in hun zoektocht naar personeel. Voor die interregionale samenwerking is het nodig dat de nijpende arbeidskrapte wordt aangepakt.

Ik wil nog een suggestie geven, die ook deels al door de heer Bothuyne is gedaan. Vorige week was er een IBO-dag van VDAB om werkgevers bekend te maken met het systeem. Ook Brusselaars kunnen van IBO gebruikmaken. In het tweede kwartaal van dit jaar stelden we vast dat meer dan 2000 IBO's waren afgesloten, maar amper 48 voor Brusselse werkzoekenden. Vandaar mijn suggestie om ook aan de Vlaamse werkgevers explicieter duidelijk te maken dat die mogelijkheid ook voor hen openstaat, om zo Brusselse werkzoekenden bij ons aan te trekken.

De voorzitter: Mevrouw Kherbache heeft het woord.

Yasmine Kherbache (sp-a): Minister-president, ik wil deze vraag aangrijpen om een pleidooi te houden voor veel meer investeringen in taallessen. Bij het Agentschap Integratie en Inburgering zijn er wachtlijsten en in Brussel zal men vanaf januari een enorme boost krijgen van extra vraag naar taallessen omdat inburgering daar verplicht wordt. We zien dat een van de grote drempels om vanuit Brussel in Vlaanderen te werken, de kennis van het Nederlands is. En de beste manier om Nederlands te leren is op de werkvloer. Ik pleit er dan ook voor om op dat vlak de taalopleidingen die VDAB aanbiedt, ook in een context van IBO, fors te verhogen. Dat vraagt een engagement, ook een budgettair engagement, maar ik denk dat we dat dubbel en dik terugverdienen.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Minister-president, het klopt dat Actiris in het verleden een imago-probleem had, misschien nu nog altijd, bij Vlaamse werkgevers. Tegelijkertijd zien we dat de samenwerking tussen VDAB en Actiris op een positieve manier wordt geëvalueerd omdat ze samen op een en dezelfde locatie zitten en op een goede manier samenwerken. Wanneer we echter een stap vooruit willen zetten, wanneer we die noodkreet van Actiris serieus willen nemen, dan zullen we meer moeten investeren in een campagne om ervoor te zorgen dat het positieve imago van Actiris en van de Brusselse werkzoekenden wordt versterkt. Wanneer het gaat over taalopleidingen, heeft iedereen de campagne gezien met Vincent Kompany en Actiris, waarbij heel duidelijk wordt dat het als Brusselaar belangrijk is om Nederlands te leren omdat het de kansen op de arbeidsmarkt versterkt. Die campagne heeft een positieve golf veroorzaakt. Ik denk dat we moeten nadenken over hoe Vlaanderen mee kan zorgen voor dat positieve imago, zodat zowel de Vlaamse werkgevers als de Brusselse werkzoekenden daar beter van worden. Ik hoop dat daar rekening mee wordt gehouden in de nieuwe overeenkomst die momenteel wordt onderzocht en afgesloten.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Alle werknemers zijn welkom bij onze werkgevers, of ze nu van Brussel of Wallonië of zelfs van ver buiten de grenzen komen. We hebben nu

eenmaal nood aan arbeidskrachten. Onze werkgevers staan daar zeer open voor en Nederlands leren op de werkvloer is ook iets dat we recent hebben ingevoerd. Ze moeten zelfs geen Nederlands kennen om hier te kunnen werken. We geven ze les en opleiding op de werkvloer.

Maar wat zeer belangrijk is, is dat Actiris ook zelf een duw geeft. Als ik het Brussels regeerakkoord lees, dan staat daar niets in over sanctionering van werklozen. Men zet daar nog heel hard in op het geven van subsidiejobs. Dus ik hoop dat Actiris, naast het slaken van noodkreten, ook effectief inzet op activering van werkzoekenden. Ik roep ook op om dat luik, de verantwoordelijkheidszin van Actiris zelf, mee op te nemen in de nieuwe samenwerkingsovereenkomst die zal worden afgesloten, een samenwerkingsovereenkomst die ik overigens toejuich.

Minister-president Geert Bourgeois: Collega Bothuyne, ik heb de oproep van Actiris gelezen, en die oproep is gericht tot de Brusselse werkgevers – en dat is geen pleidooi tegen verdere doorgedreven samenwerking. Actiris zegt dat de manier waarop ze hun diensten gemoderniseerd hebben, hun een professionalisme en een nieuwe geloofwaardigheid geeft. Actiris had een probleem waarbij een aantal Brusselse werkgevers het gewoon niet meer de moeite vonden op hen een beroep te doen. Het is positief dat ze zich hervormd hebben, ze zeggen dat ze met 245 mensen ter beschikking staan om te helpen. Het is geen oproep tot verdere samenwerking met Vlaanderen, wat niet betekent dat dat niet aan de orde moet zijn en dat daarvan geen werk gemaakt moet worden.

Collega Talpe, de werkgevers moeten inderdaad openstaan voor individuele beroepsopleiding – ik heb dat ook gezegd in mijn antwoord. Het is nu eenmaal zo dat je niet altijd de witte raaf vindt, en dat je aan de slag moet kunnen gaan met mensen die misschien niet direct de competenties hebben, maar wel het potentieel om daartoe te komen. Daarvoor zijn er instrumenten, zowel in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest als bij ons. Het is ook mijn oproep aan de werkgevers in het Vlaamse Gewest om daar gebruik van te maken en de handen uit de mouwen te steken om te komen tot een grotere werkparticipatie.

Mevrouw Kherbache, u hebt uiteraard gelijk: taalopleiding is een van de onderdelen van het samenwerkingsakkoord zoals wij dat zien. Ik kan u wel zeggen dat we er nu, pas na vele jaren, in geslaagd zijn om uiteindelijk een samenwerkingsakkoord te sluiten met het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest om te komen tot verplichte inburgering en verplichte integratiecursussen, met inbegrip van taalcursussen, in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Dit heeft jaren geduurd: toen ik die bevoegdheid had, heb ik daar enorm veel keren over onderhandeld, en nooit is dat gelukt. Nu zijn we daar finaal wel. Ik hoop dat dat inderdaad een grote boost zal geven aan het leren van het Nederlands.

Ten tweede doet VDAB daar heel veel inspanningen voor. Minister Muyters heeft een of twee maanden geleden de cijfers bekendgemaakt: 45 procent van de nieuwkomers en de vluchtelingen is aan het werk in een systeem waarbij ze leren op de werkvloer en ook de taal leren op de werkvloer. Dat is ook de manier die nu gehanteerd wordt, bijvoorbeeld ook met mensen die uit Frankrijk komen werken in West-Vlaanderen. Dat blijkt een effectieve methode te zijn, eerder dan x-aantal maanden theoretisch Nederlands te leren en dan nog eens een job aan te leren. Die methode wordt toegepast, en zeer zeker door VDAB.

Collega Annouri, u hebt gelijk. Ik heb het ook gezegd: er moet meer sensibilisering in beide richtingen zijn, zowel bij de werklozen in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest als bij de werkgevers. Men moet meer gebruikmaken van IBO, meer overgaan tot uitwisseling van vacatures, en daartoe moet dat samenwerkingsakkoord ook strekken.

Ik eindig bij wat collega Ronse gezegd heeft. Ik hoop dat er hier geland kan worden. We moeten met twee zijn. Er zijn meer partijen, ook in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Ik heb de ervaring op een aantal vlakken dat het niet altijd zo eenvoudig is om alle besturende partijen mee te krijgen in akkoorden. De goede wil zal zeker niet ontbreken aan de kant van de Vlaamse Regering, maar je moet finaal alle partijen daarin meekrijgen, zo niet kan ook de minister-president of de minister van Tewerkstelling geen samenwerkingsakkoord gaan sluiten. Dus we gaan alles doen wat we kunnen om daartoe te komen, maar het ligt niet volledig in onze handen. Sinds juni wordt daar nu aan gewerkt, wordt daar nu over onderhandeld. Als we een tekst bereikt hebben die in orde is, dan nog zal er finaal een politiek akkoord moeten komen. We gaan alles doen wat we kunnen om daarop te landen. Maar ik zeg het nog eens: ik ben daar niet 100 procent zeker van, omdat we ook in andere gevallen voorbeelden zien waar het uiterst moeilijk is.

Robrecht Bothuyn (CD&V): Minister-president, ik denk dat het onze verdomde plicht is om de samenwerking tussen Brussel, met een overschot aan werkzoekenden, en Vlaanderen, met een overschot aan openstaande vacatures, te laten slagen en dat we daar een aantal tandjes moeten bijsteken. Er zijn voorbeelden genoemd: taallessen, werkplekieren, IBO.

Ik denk ook dat we een onthaalbeleid moeten voeren voor Walen en Brusselaars die niet alleen de stap willen zetten naar een Vlaamse vacature naar misschien meteen ook willen verhuizen naar Vlaanderen. We doen inspanningen om mensen van over de hele wereld te begeleiden bij het zoeken van een woonst en onderwijs voor hun kinderen, als ze hier komen werken. Waarom zouden we dat niet doen voor Walen en Brusselaars die hier knelpuntvacatures kunnen invullen? Ik hoop er heel hard op dat die samenwerking versterkt kan worden en dat het samenwerkingsakkoord uitgebreid kan worden en op heel korte termijn afgesloten kan worden. Onze arbeidsmarkt heeft het nodig.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Matthias Diependaele aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over het mogelijke akkoord inzake de Ierse grens in het kader van de brexit-onderhandelingen

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Minister-president, ik heb niet kunnen controleren of het onderzoek echt bestaat, maar enkele dagen geleden verwees de Volkskrant naar een onderzoek van de universiteit van York, dat stelde dat het hele brexitdebat te vergelijken is met voetbalsupporters. Blijkbaar is er een limbisch systeem in de hersenen dat zodanig actief wordt dat het niet meer mogelijk is om nog op een realistische wijze een oordeel te vellen. *(Opmerkingen van Bruno Tobbac)*

Ja, mijnheer Tobbac, ik ben blij dat u de bekentenis doet. Hier in het parlement gebeurt dat ook wel eens.

Dat is een beetje de manier waarop op dit moment wordt gekeken naar het debat in het Verenigd Koninkrijk. Net na het referendum in 2016 en zeker meteen na de start van de onderhandelingen in 2017 was alles nog heel wazig. Niemand kon duidelijk inschatten welke gevolgen dit zou kunnen hebben. Alleen u en de Vlaamse Regering konden dat. Minister-president, u hebt van in het begin gezien wat de mogelijke gevolgen daarvan zouden kunnen zijn en u hebt een heel duidelijk standpunt ingenomen.

De gevolgen zijn dan ook niet min. Het gaat over ongeveer 28.000 jobs die zouden kunnen verloren gaan in geval van een slechte afloop. Het gaat over onze

vierde handelspartner. Ongeveer 10 procent van onze export gaat naar het Verenigd Koninkrijk.

Gisteren kwam er voor eerst in de voorbije jaren wat licht aan het einde van de tunnel, met de mogelijkheid dat we inderdaad naar een besluit komen in het hele brexitdebat, en dan nog mogelijk in positieve zin. Minister-president, u hebt vanmorgen op de radio aangegeven dat u nog in heel voorwaardelijke wijze moet spreken. Ik weet niet of u op dit moment al iets meer weet, maar de vraag is: wat weten we op dit moment al over het akkoord dat mogelijk op tafel ligt? In welke zin zou dat goed of slecht kunnen zijn voor Vlaanderen?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Mijnheer Diependaele, ik denk dat in de gegeven omstandigheden het voorstel-Barnier het meest haalbare en het best mogelijke. Hij stelt voor om een douane-unie te maken waarbij gemeenschappelijke importtarieven gelden, waarbij tussen de Europese Unie en het Verenigd Koninkrijk geen douanetarieven zouden worden gegeven, waarbij er grenzen zijn maar geen harde douanecontroles, en waarschijnlijk wel regelgevingscontroles die toch administratieve lasten zouden veroorzaken. Ook geen achteruitgang, geen regressie, zoals Theresa May zei, inzake standaarden en normen en vooral ook geen harde grens binnen het Ierse eiland, tussen de Republiek Ierland en Noord-Ierland.

Dit betekent niet dat de Britten lid blijven van de interne markt. Dus geen vrij verkeer van personen, diensten en kapitaal. Ik heb in de zeer voorwaardelijke zin gesproken omdat we de teksten nog niet hebben. Die worden nu aan de ambassadeurs van de 27 landen bezorgd. Er zijn nog echt cruciale stappen te zetten. Om te beginnen is er vanmiddag een uiterst cruciale kabinetsmeeting in Downing Street 10, die gevolgd moet worden door een Europese top. Het Britse Lagerhuis moet zich dan, als alles positief verloopt, in december uitspreken. Daarna moet het Europees Parlement zich uitspreken en ten slotte de Raad van de EU.

U verwijst naar het voetbal. Ik hoop op een grote verantwoordelijkheidszin. Als die er niet komt, weet ik echt niet wat er staat te gebeuren. Dan vrees ik dat we naar chaos gaan. De klok tikt. 29 maart komt heel dichtbij. Het Verenigd Koninkrijk wordt een derde land. Als er geen regeling is, kan ik me alleen maar voorstellen hoe erg het allemaal zal worden aan die grenzen inzake normen, inzake vliegtuigverkeer, inzake handelstarieven en dergelijke meer.

Dan moet je stilaan beginnen te hopen dat er ultiem een noodwetgeving komt om artikel 50 te verlengen. Ik zie eigenlijk geen enkele andere optie. Dan moet wellicht ondertussen onderhandeld worden met het oog op een vrijhandelsakkoord, zoals het CETA, naar een douane-unie, die niet de beste optie is. Een interne markt zou veel beter geweest zijn. De douane-unie is twee keer zo goed, heeft de KU Leuven berekend, als een vrijhandelsakkoord. Van de minder goede opties is een douane-unie dus veruit de beste. Als die er komt, kan er natuurlijk onderhandeld worden met het oog op een definitieve regeling.

Ik hoop dan dat er een definitieve, complete, omvattende douane-unie komt. Zo niet, wordt dat in het voorstel-Barnier een beperkte douane-unie, die dan volgens de regels van de Wereldhandelsorganisatie nog altijd moet slaan op minstens 90 procent van de goederen. Voor 10 procent zouden dan eventueel wel tarieven gelden en controles gebeuren.

Als er geen akkoord is, loopt de transitieperiode niet. Als er een akkoord komt, loopt de transitieperiode tot eind 2020. Als er, in de hypothese dat alles positief verloopt, eind 2020 nog geen definitieve regeling zou zijn voor de toekomst, kan de transitie nog altijd eenmalig verlengd worden. Dat zijn de drie mogelijke

opties ingeval al die klippen genomen worden: Britse ministerraad, Lagerhuis, Europees Parlement, Europese lidstaten.

Matthias Diependaele (N-VA): Dank u wel, minister-president. In alle eerlijkheid had ik natuurlijk gehoopt dat er al iets meer informatie zou zijn. Maar op dit moment hangt alles nog af van de Britse politiek.

Eerst even terug naar die douane-unie. Ik ben het er helemaal mee eens – en dat is ook conform met de studie van de KU Leuven – dat het op bepaalde momenten zelfs twijfelachtig was of we een douane-unie zouden kunnen binnenhalen. Dat zorgt in elk geval voor een van de grootste problemen, namelijk het gigantische papierwerk dat dat met zich meebrengt en de lange wachtrijen die al voorspeld werden in Dover en Calais. Als we dat kunnen vermijden, is dat in elk geval al zeer goed.

Alles hangt op dit moment af van de Britse politiek. We zitten daar ook met de Noord-Ierse kwestie. Ik denk dat we dat in ons achterhoofd moeten houden: dat dat een trauma is voor dat land dat natuurlijk ook meespeelt, zeker als de DUP daar nog gedoogsteun verleent.

Ik heb nog een bijkomende vraag. Naar schatting zouden ongeveer 16.000 bedrijven in Vlaanderen hierbij betrokken zijn of hierdoor geraakt worden. U hebt al te kennen gegeven dat er heel wat acties gericht zijn op die bedrijven. Kunt u toelichten hoe u die bedrijven precies bereikt?

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mercedes Van Volcem (Open Vld): Minister-president, ook in Brugge en Zeebrugge kijken we natuurlijk met argusogen naar de ontwikkelingen, omdat meer dan de helft van de uitvoer van de haven van Zeebrugge gebeurt naar Groot-Brittannië. In welke mate volgt u dit allemaal op voor onze haven, die de motor is voor West-Vlaanderen, opdat er in onze regio geen grote malaise of moeilijkheden veroorzaakt worden? Dat zou toch een zeer grote economische impact hebben.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): De komende uren en dagen beleven we het eindspel in een tragedie die al veel te lang duurt. Er staat bijzonder veel op het spel voor Vlaanderen. Maar liefst 28.000 Vlaamse jobs dreigen verloren te gaan. We kunnen dus elke vorm van politieke instabiliteit wel missen als kiespijn.

Laten we dus hopen dat de volgende dagen de Britse politiek haar verantwoordelijkheid terugvindt en dat er akkoord gegaan wordt met het voorstel dat nu op tafel ligt. Laten we dus hopen op het beste. Ondertussen moeten we ons natuurlijk ook voorbereiden op het mogelijk slechte scenario van de no-deal. Ik wil hierbij de regering dus nogmaals oproepen, evenals enkele weken geleden, om een brexitnoodplan te maken. Desnoods moeten we dat doen via een noodwet, om ervoor te zorgen dat we de chaos of de negatieve gevolgen van een wanordelijke brexit zoveel mogelijk kunnen inperken.

Minister-president Geert Bourgeois: De situatie is inderdaad uiterst moeilijk. Ik heb nog niet meer nieuws, omdat onze ambassadeur ook pas nu, tegelijkertijd met de bespreking in het Britse kabinet, de teksten krijgt. Het gaat over honderden pagina's. We zullen die zo snel mogelijk bestuderen.

We zijn via onze diplomaten natuurlijk van de grote lijnen op de hoogte, en ik heb die ook geschetst. Ik ken ze niet volledig in detail, en ik ken de specifieke regeling voor Noord-Ierland niet, maar ik weet dat daar in een uitzondering wordt voorzien, om daar voor een zo soepel mogelijke overgang te zorgen. Maar we gaan de volledige teksten moeten bestuderen.

Wat nu gevraagd wordt, is een politiek akkoord van de Britse regering, van het Lagerhuis, van het Europees Parlement, en van de Europese Raad. En daarna zullen ook nog heel veel onderhandelingen gevoerd worden. Maar dan is er een principiële beslissing. Dat wordt ook aan het Lagerhuis gevraagd: een principiële ja, een 'meaningful vote'. Dat dient niet om alles in detail uit te klaren, maar het gaat om het principe om daar in mee te gaan.

In de gegeven omstandigheden had ik – en de meeste mensen hier – veel liever gehad dat de interne markt behouden bleef. Dat was het beste voor iedereen. Maar in de gegeven omstandigheden lijkt een douane-unie de beste terugvalpositie – ik heb er vroeger ook al voor gepleit. De reden is dat men, mevrouw Van Volcem, dan ook voor de havens nauwelijks controles zal hebben. Er zullen geen douanetarieven moeten worden geïnd tussen de 27 landen en het Verenigd Koninkrijk. Er zal waarschijnlijk wel regelgevingscontrole moeten zijn, om te kijken of producten beantwoorden aan bepaalde regelgevingen. Dat zal daarom niet fysiek, ter plaatse moeten gebeuren, maar ik vrees dat er hoe dan ook altijd meer administratieve lasten zullen zijn dan in het huidige systeem. Maar het is te vroeg om daar in detail op in te gaan.

Ik ben, net als u, vanaf dag één bekommerd om onze welvaart. Het gaat inderdaad om 16.000 kmo's, waarvan een groot aantal geen enkele ervaring heeft met export buiten de Europese Unie. Het zijn vooral de grote bedrijven die wel buiten de Europese Unie exporteren. De Vlaamse uitvoer gaat voor 70 procent binnen de Europese Unie. U weet dat het Verenigd Koninkrijk een grote en belangrijke markt is: om en bij de 28 miljard euro per jaar. Dat is bijna evenveel als de volledige uitvoer van Frankrijk.

Er is dus inderdaad een actieplan nodig. De Europese Commissie heeft vandaag een actieplan gelanceerd – ik heb het nog niet kunnen doornemen – met allerlei acties die daar ondernomen zullen worden. U weet dat we onder meer vragen dat de afhouding van de douanerechten niet gereduceerd zou worden tot 10 procent, maar op 20 procent zou blijven, omdat precies die Noordzeelanden zeer zwaar geconfronteerd zullen worden met de gevolgen van een brexit.

U spreekt van een eventuele noodwetgeving, collega Van Rompuy. Collega Daems heeft dat hier een tijdje geleden ook voorgesteld. Ik denk niet dat het nodig is. Ik heb toen ook gezegd dat wij tot nu toe geen Vlaamse wetgeving gescreend hebben die zou moeten worden aangepast. Dat zal waarschijnlijk moeten gebeuren op federaal niveau, omdat je bijvoorbeeld ook geen vrij verkeer van personen meer hebt. Ik heb toen gevraagd of het parlement weet zou hebben van decreten die wij moeten aanpassen – heel graag. Ik denk niet dat we direct naar volmachtenwetgeving moeten gaan, maar je moet wel een actieplan hebben. We gaan die ondernemingen ondersteunen, we gaan hen leren omgaan met douaneformaliteiten. De meeste van hen hebben daar geen enkele ervaring mee. We gaan een roadshow opzetten, samen met collega Van Overtveldt, en we gaan ondersteuningsprogramma's voorzien voor de bedrijven die exporteren naar het Verenigd Koninkrijk. We gaan hen ook ondersteunen om andere markten te gaan verkennen. Flanders Investment & Trade (FIT) wordt versterkt, het Departement Buitenlandse Zaken blijft versterkt, en ik kom vrijdag – ik kan niet in detail gaan – met een plan naar de Vlaamse Regering, samen met collega Philippe Muyters.

We blijven ons uiteraard – helaas – voorbereiden op het horrorscenario van een no-deal. Ik weet echt niet wat er zal gebeuren als er geen akkoord is op 29 maart. In mijn ogen zie ik dan alleen de mogelijkheid dat, inderdaad bij noodwet, de Europese kant en de Britten gezamenlijk zeggen dat artikel 50 wordt verlengd. Want dat artikel zegt dat het twee jaar duurt, en die twee jaar zijn afgelopen op 29 maart. Maar als daar niets in de plaats staat, dan wordt dat een ramp.

Ondanks de Democratic Unionist Party (DUP), ondanks Jeremy Corbyn, die liever de val van de regering zou hebben, ondanks de Schotten, die zeggen dat ze het statuut van Noord-Ierland willen hebben, hoop ik dat er aan de Britse kant voldoende verantwoordelijkheidszin bestaat om te zeggen dat ze daarin mee stappen. Want het is in de eerste plaats heel slecht voor de Britten om uit die interne markt te stappen, en dan geen – min of meer – goed alternatief te hebben, maar het is ook slecht voor ons. Het is in het belang van de welvaart van iedereen. En dan heb ik het nog niet over alle andere contacten en relaties die we moeten kunnen blijven onderhouden en waarvan ik hoop dat de Britten eraan participeren; ik denk aan Horizon 2020, de universitaire samenwerking, Erasmus-programma's enzovoort.

Matthias Diependaele (N-VA): Minister-president, het is absoluut de verdienste van uw kabinet en uw regering om het gevaar van de brexit op tijd in te schatten. We zijn in Vlaanderen op tijd begonnen met alle mogelijke hypothesen in kaart te brengen en er ons ook op voor te bereiden, ook op het worstcase-scenario want we zijn er nog altijd niet. We zullen zien hoe het in de komende uren en dagen verloopt. We kijken er allemaal met een bang hart naar.

Mijnheer Van Rompuy, ik ben het volledig met u eens dat we op dit moment politieke instabiliteit absoluut kunnen missen als kiespijn, maar dat is natuurlijk in handen van de Britse politici. Minister-president, het is een goede zaak dat we voorbereid zijn op wat er op ons afkomt en dat u de roadshow hebt gepland. We kunnen alleen maar hopen dat we het minst erge scenario voorgeschoteld krijgen. Dat zou dan de douane-unie zijn, waarmee we zoveel mogelijk van onze Vlaamse welvaart kunnen vrijwaren. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Lorin Parys aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de opvolging van pasgeboren kinderen door Kind en Gezin

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Minister, de aanleiding van mijn actuele vraag is een bijzonder gruwelijk voorval. Tien jaar geleden heeft een vader zijn zes maand oude zoontje letterlijk doodgeslagen. Hij kreeg daar een gevangenisstraf van tien jaar voor opgelegd. Negen maanden nadat hij die straf effectief had uitgezeten, pleegde hij opnieuw feiten en bezorgde zijn drie maanden oude dochter een schedelbreuk.

Minister, we weten dat Kind en Gezin decretaal de opdracht heeft om aan detectie te doen van kindermishandeling. U zult maar de maatschappelijk werker of de verpleegster zijn die voor Kind en Gezin het verplichte huisbezoek aflegt, maar niets afweet van de voorgeschiedenis die zich in dat gezin op het vlak van intrafamiliaal geweld heeft afgespeeld. Dan kun je natuurlijk je job niet naar behoren doen.

Minister, ik heb een voorstel om ervoor te zorgen dat Kind en Gezin ook effectief kan weten dat zich dergelijke gruwelijke feiten in een gezin hebben afgespeeld. Een omzendbrief uit maart 2014 van het college van procureurs-generaal werd aangepast, zodanig dat werkgevers op de hoogte worden gebracht van het feit dat mensen die zij in dienst hebben onder onderzoek zijn of werden veroordeeld voor zedenfeiten, als die mensen met jongeren en kinderen werken.

Mijn voorstel is om ervoor te zorgen, wanneer er een onderzoek van het parket loopt of wanneer er een veroordeling is van zedenfeiten of intrafamiliaal geweld, dat ook Kind en Gezin en het Vlaams Vertrouwenscentrum Kindermishandeling

hiervan automatisch op de hoogte zouden worden gebracht. Als iemand van Kind en Gezin op bezoek gaat, zou die dan op de hoogte zijn van de feiten en ook met verhoogde waakzaamheid ervoor kunnen zorgen dat zo'n kwetsbaar jong kind beter kan worden verdedigd en beschermd dan vandaag.

Minister, wilt u er namens de Vlaamse Regering mee voor helpen zorgen dat de omzendbrief op die manier wordt aangepast?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Collega, naar aanleiding van jammerlijke en dramatische situaties moet uiteraard ook het beleid nadenken, analyseren en bekijken wat er kan gebeuren om dit soort zaken te vermijden. Het is evident dat we kritisch bekijken hoe zaken verlopen en dat we nagaan hoe we het beter kunnen doen.

Ik wil enkele zaken aanhalen. De justitie-assistent handelt in de casus, waarover ik uiteraard niet veel kan zeggen, in een mandaat dat door de rechtbank of de verantwoordelijke van Justitie is gegeven. Naar aanleiding van de bespreking van de begroting in onze commissie heb ik gisteren nogmaals benadrukt dat we niet een soort interpretatie hebben te geven van de omvang van dat mandaat.

Als tijdens de duur van zo'n mandaat diegene die onder het mandaat staat in een nieuwe relatie treedt, rapporteren de Justitiehuzen dat in regel aan de opdrachtgever. In problematische of risicovolle situaties wordt er natuurlijk alert op gereageerd. Die begeleiding doet men vanuit het algemene perspectief, met of zonder enkelband, op een re-integratie in de samenleving.

Zoals u terecht gezegd hebt, is er geen federaal juridisch kader dat aangeeft dat aan het einde van het uitvoeren van de door de rechter opgelegde straf, nog iemand – u suggereert Kind en Gezin – zou verwittigen over het feit dat iemand weliswaar een straf heeft uitgezeten, maar zich eigenlijk schuldig heeft gemaakt aan misdrijven die te maken hebben met de integriteit van kwetsbare personen. We hebben, zoals u heel juist aangeeft, wel één richtlijn, waarover een tijd geleden trouwens nogal wat te doen is geweest. Daarin wordt aan het Openbaar Ministerie gezegd – door de federale overheid of de minister of het college – dat zij werkgevers moeten verwittigen indien werknemers of statutaire ambtenaren in een situatie een job doen waar er, gelet op de veroordelingen die zij hebben gelopen, toch wel een risico zou kunnen bestaan. Die call bestaat dus. Die wordt ook toegepast, maar ik denk dat u het juist inschat: die call is een instructie aan het parket die iets zegt over wat je doet ten aanzien van werkgevers, ten opzichte van onderwijzend personeel, mensen in de sport die tewerkgesteld zijn en dat soort situaties, maar het is geen instructie die het openbaar ministerie systematisch zou verplichten om bij bepaalde strafrechtelijke veroordelingen Kind en Gezin te verwittigen.

Moet dat mogelijk worden? Dat is een belangrijke vraag, maar ze behoort uiteraard niet tot de Vlaamse bevoegdheden. Wat ik wel weet, is dat we de laatste jaren zeer expliciet en zeer nadrukkelijk veel energie hebben gestoken in de strijd tegen kindermishandeling en risico's op kindermishandeling. We hebben in Vlaanderen een plan met betrekking tot kindermishandeling, een aanpak die bij alle professionelen aanwezig is en waar ook opleidingen over gegeven zijn. Daarin maken we duidelijk hoe je, als je vermoedens hebt, die signalen moet herkennen en welke stappen je dan moet zetten. We hebben de 1712-lijn geïnstalleerd. We hebben opleidingen voor huisartsen, om vroeg te detecteren, risico's te zien en aan te geven hoe men daarmee om zal gaan. We hebben in het kader van onze integrale jeugdhulp het begrip 'verontrusting', waar ook opleidingen over zijn gegeven, en ook de manieren om die signalen te herkennen en aan te geven wat je dan het best doet, ook bijvoorbeeld in de richting van het

Openbaar Ministerie dat kan optreden of van het vertrouwenscentrum, om aan te geven hoe daar ook een aantal zaken kunnen.

Diezelfde opleidingen hebben we gegeven aan kinderopvang en aan andere sectoren, precies om aan te geven: jullie zien gezinnen en kinderen, jullie moeten geschoold zijn om die signalen te herkennen en desgevallend ook te weten hoe jullie daarmee moeten omgaan of wie daarvoor kan worden ingeschakeld.

Een nieuw initiatief, dat ook aangekondigd is in de beleidsbrief, zal de kind-check zijn, een tool die wij ter beschikking gaan stellen van alle professionelen die hulp verlenen aan ouders, om ook hen te sensibiliseren om ook systematisch te peilen naar de situatie van de kinderen.

We zijn ook druk bezig, zoals het ook in de beleidsbrief staat, met het ontwikkelen van een traject waarbij de link kan worden gemaakt tussen het medische traject – van de zwangere vrouw tot een aantal jaren na de bevalling – en de preventieve gezinsondersteuning, de link naar Kind en Gezin. We zouden heel graag zulke trajecten ontwikkelen. Dat vraagt nogal wat afstemming met het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (RIZIV) en met de zorgverstrekkers, vanwege het beroepsgeheim en dat soort zaken meer. Ook daar proberen we dus vanuit onze bevoegdheid en vanuit ons perspectief te kijken hoe je ervoor kunt zorgen dat er in het traject vanaf het moment dat er een kindje op komst is, een link kan worden gelegd tussen het medische en het opvoedingsondersteunende, precies om bijvoorbeeld ook de signalen van risico's op kindermishandeling tijdig te kunnen traceren.

U weet dat Vlaanderen absoluut een voorloper is in België in de ontwikkeling van Family Justice Centers. We zitten overall in onze provincies in de redenering van een ketenaanpak bij situaties van intrafamiliaal geweld. Vlaanderen heeft daar modelcontracten voor ontwikkeld, om het casusoverleg te organiseren en om ervoor te zorgen dat de kwesties van beroepsgeheim worden aangepakt. Ook daar is documentatie en vorming rond gegeven. Wij proberen vanuit ons perspectief dus wel degelijk om vroeg en snel te interveniëren en minstens onze sectoren te sensibiliseren om daar adequaat op te reageren.

Het debat dat u vraagt, is een debat dat in het federaal parlement moet worden gevoerd. Dat is in alle eerlijkheid ook niet zo'n simpel debat. Wat doe je ten opzichte van personen die inderdaad aan het einde van hun straf zijn? Ik kan me uiteraard wel een aantal argumenten inbeelden, maar we moeten het aan de andere kant natuurlijk ook bekijken vanuit het perspectief van het penale beleid. Hoe zul je dat ook operationeel kunnen maken?

Mijn inschatting en reactie op uw vraag is dus: ik denk dat wij in Vlaanderen al heel wat proberen te doen vanuit onze bevoegdheden, met de Family Justice Centers, 1712, de huisartsen, het stappenplan en de acties inzake kindermishandeling. Dat zijn heel wat dingen, maar het debat over de vraag of je eigenlijk het parket kunt verplichten om te melden, is een debat dat in het Belgische parlement moet worden gevoerd. De waarheid gebiedt me te zeggen dat dat een debat verdient, omdat het wel iets is waarnaar je natuurlijk vanuit verschillende perspectieven moet kijken. Ik ben er echt van overtuigd dat wij vanuit ons engagement echt wel proberen om die kwetsbare risicosituaties snel te traceren en daar ook adequaat op te reageren. (*Applaus bij CD&V*)

Lorin Parys (N-VA): Minister, dank u wel voor uw omstandig antwoord. Om eerlijk te zijn, u hebt niet het antwoord gegeven dat ik had verwacht en waarop ik had gehoopt. Mijn vraag was niet wat we doen met iemand die op het einde van zijn straf is. Mijn vraag was: kunnen we, net zoals dat met zedenfeiten wordt gedaan, met het parket, er niet voor zorgen dat, op het ogenblik dat een onderzoek wordt ingesteld en op het ogenblik dat de veroordeling valt, Kind en

Gezin en het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling worden ingelicht? Ik heb het dus niet over het mandaat van de justitie, dat inderdaad een einde kent op het einde van de straftoebedeling. Dat is een belangrijk verschil. Ik vraag gewoon dat men hetzelfde doet voor zedenfeiten en intrafamiliaal geweld als wat nu al wordt gedaan voor een aantal andere gevallen. Dat is inderdaad iets dat federaal moet worden aangepast, maar u weet ook dat de omzendbrief mee op initiatief van Vlaanderen is aangepast. We hebben de bevoegdheid om dat te vragen in overlegfora die daarvoor zijn gemaakt. Minister, dat is ook wat ik u vraag, dat u dat op dat moment zou doen.

Ik stel u de vraag nogmaals. U zegt dat dat federaal is, maar er is ook iets dat men zich op Vlaams niveau moet afvragen. In het decreet op de integrale jeugdhulp staat een definitie over maatschappelijke verontrusting: wanneer hebben we een rechtsgrond om in te grijpen, vinden we een situatie zo erg dat we moeten interveniëren in een gezin? Vandaag staat er dat dat mag wanneer de integriteit van de minderjarige of een van zijn gezinsleden wordt aangetast. Minister, zouden we daarvan niet moeten maken dat dat kan wanneer er een risico is op de aantasting van de integriteit van een minderjarige? Ik ben er immers niet zeker van, maar ik hoor graag uw antwoord daarop, dat, indien vandaag een kindermoordenaar een nieuw kind krijgt, dat al valt onder de definitie van maatschappelijke verontrusting zoals die in het decreet staat. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (sp.a): Minister, bent u het ermee eens dat er nood is aan een waterdicht systeem, waarbij wij weten dat mensen met een voor geschiedenis van kindermishandeling – want soms gaat het niet enkel om het inschatten van een risico, maar over simpelweg weten dat het risico er is – met zekerheid worden opgevolgd? Bent u het ermee eens dat daarvoor informatie deling nodig is met, zoals collega Parys zegt, het Vertrouwenscentrum en Kind en Gezin, maar dat dat ook op zo'n manier moet gebeuren dat begeleiding kan en zal worden opgestart, begeleiding die niet zomaar vrijwillig kan zijn, maar verplicht te aanvaarden is, ook door een ouder? Ik denk dat het van zeer groot belang is dat wij het loutere feit dat iemand is veroordeeld voor kindermishandeling, inschatten als een blijvend risico en die persoon dan ook blijvend begeleiden wanneer die kinderen grootbrengt. Bent u het ermee eens dat dat moet gebeuren, of niet?

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Minister, het is een gruwelijk verhaal. Ik denk dat we het er allemaal over eens zijn dat we alles op alles moeten zetten om dergelijke verhalen te voorkomen. U hebt een aantal zaken opgesomd die er nu zijn. We hebben de kind-check, we hebben Signs of Safety, we hebben een aantal instrumenten. Die konden niet verhinderen dat dit kon gebeuren. Daar zijn we het ook over eens. U verwijst zelf naar die richtlijn. U zegt dat dat eigenlijk een federaal debat is. U zegt zelf dat het een debat verdient, dat dat moet worden gevoerd, over het ook gaan verwittigen van die werknemers. U vermeldt dat terecht, u zegt dat er een debat moet zijn, maar u neemt geen standpunt in in dat debat. Als u aan tafel zou zitten bij dat debat, met uw ervaring, met uw expertise, welk standpunt zou u innemen in de federale Kamer? Moeten we die richtlijn uitbreiden of denkt u dat dat een stap te ver is?

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Iedereen zal het er over eens zijn hoe verschrikkelijk dit is. De verontwaardiging is algemeen en heel groot. Iedereen vraagt zich af hoe dit kan gebeuren als men weet dat die persoon al veroordeeld is geweest voor kindermishandeling. Het risico op herval is heel groot. Werken met een

kind-check is heel goed, maar als we weten dat de kans op hervatting zo groot is, dan is er geen risico-inschatting meer nodig want het risico is er gewoon. Hoe gaan we daarmee om? Als we weten dat er een verhoogd risico is, wat doen we daar dan mee?

We moeten komen tot een soort van remediëring, maar vaak weten zorgverleners niet wat ze ermee moeten doen. We moeten het debat heropenen om iets verdergaande maatregelen te onderzoeken.

Minister Jo Vandeuren: Collega's, bij zo'n dramatische situatie past het om zeer bescheiden te zijn. U vraagt of we dit federaal moeten organiseren. Ik vind het absoluut een debat waard maar er zijn heel wat randvoorwaarden die moeten worden onderzocht. Dat betekent dat er een juridische grondslag moet zijn om die ene situatie, wellicht met de kwalificatie 'misdrijf', te melden. Maar aan wie? Aan Kind en Gezin? In dit geval heeft de man zijn straf uitgezeten en hij start een nieuwe relatie. De partner krijgt een kind. Hoe kan men dan in godsnaam die opvolging organiseren en het risico taxeren? Daarover moet grondig worden nagedacht. Ik ben best bereid om dat debat te voeren maar het moet op een zorgvuldige manier gebeuren. Wat doe je als mensen de vrijwillige aanbieding van aanklampende hulp weigeren? (*Opmerkingen van Freya Van den Bossche*)

Mevrouw Van den Bossche, ik vind het terecht om daarover een gesprek te voeren maar het zijn wel de pertinente vragen waarop onze hulpverleners een antwoord moeten kunnen bieden. Hoe dan ook is daar een serieus kader voor nodig.

Vanuit Vlaams perspectief hebben wij de laatste jaren wel echt alles gedaan om onze engagementen, verantwoordelijkheden en mogelijkheden op te nemen wanneer het gaat over risico op kindermishandeling. Wij hebben daar heel wat rond gedaan. De vraag is of op Belgisch niveau het parket Kind en Gezin kan inschakelen. Ik denk dan: waarom Kind en Gezin? Er zijn waarschijnlijk nog wel meer instanties die kunnen worden aangesproken.

We moeten het debat met alle afwegingen voeren. De Vlaamse Gemeenschap gaat uiteraard aan dat debat deelnemen want het belang van kwetsbare kinderen is ook ons belang. Maar het is niet zo eenvoudig om dat in een handomdraai en met één bepaling in een omzendbrief op te lossen. Er zal heel wat overleg nodig zijn om te weten in welk kader het kan.

Graag een debat, maar het zal op het Belgische niveau worden beslecht en het zal betekenen dat over heel wat van die aspecten reflectie nodig is. De meesten die vanuit die verontwaardiging spreken, zien ook wel in dat je dat niet zomaar kunt aanvaarden maar dat je ook goed zult moeten nagaan op welke manier je het in het strafrechtelijke beleid inpast.

Lorin Parys (N-VA): Minister, ik begrijp het toch niet helemaal. Ik vraag u om namens de Vlaamse Regering de vraag in te dienen bij de Federale Regering om heel eenvoudig voor de kwalificaties 'intrafamiliaal geweld' en 'zedeneit' te zorgen dat er een melding gebeurt bij de Integrale Jeugdhulp in Vlaanderen. Er bestaan organen waarin dat kan gebeuren. Als u wilt dat het enkel naar de gemandateerde voorzieningen gaat, namelijk het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling en het OCJ, dan is dat prima. Maar het kan toch niet dat een kindermoordenaar nieuwe kinderen maakt en dat Vlaanderen, dat bevoegd is om kwetsbare kinderen te beschermen, daar niets van weet.

Minister, ik vraag u met aandring om daar een standpunt over in te nemen. Ik vraag u om bij uw federale collega's te verdedigen dat de omzendbrief op die manier wordt aangepast. Dat is onze plicht vandaag, dat is Integrale Jeugdhulp, dat is hoe wij kwetsbare kinderen in Vlaanderen moeten proberen te beschermen. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Bart Nevens aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het blijvend gebruik van glyfosaathoudende onkruidbestrijders door Infrabel

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

Bart Nevens (N-VA): Voorzitter, dames en heren, herbiciden en pesticiden zijn een dankbaar onderwerp in deze plenaire vergadering. Ook vandaag komt dit aan bod. Waarom? Omdat we hebben vernomen dat Infrabel nog steeds pesticiden en herbiciden gebruikt om het onderhoud te doen van hun openbaar terrein.

Minister, u weet dat wij voor het principe 'beter voorkomen dan genezen' zijn. Het voorzorgsprincipe in dezen, zoals dit van kracht is voor openbare besturen en particulieren, moeten we ook toepassen op een openbare dienst zoals Infrabel. Ik heb begrepen dat u wilt samenzitten met de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) om, samen met Infrabel, naar oplossingen te zoeken. De VMM heeft een uitzondering gemaakt voor Infrabel om toch nog herbiciden te gebruiken. Welke oplossingen zult u op de tafel gooien om te vermijden dat er nog herbiciden worden gebruikt?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Nevens, het gaat hier inderdaad over een openbaar bestuur dat onder het bevoegde decreet valt en dus een verbod heeft op het gebruik van pesticiden. Maar er kan een uitzondering worden gevraagd. U weet dat want uw eigen gemeente, waar u schepen bent, heeft ook de uitzondering gevraagd om verder pesticiden te gebruiken. (*Rumoer*)

Voor alle duidelijkheid, zo zijn er nog gemeenten.

Infrabel heeft dat inderdaad ook gedaan en de VMM heeft dat goedgekeurd.

Er is een enorme afname van het gebruik van 5 ton in 2010 naar 1,4 ton in 2017, maar ik vind inderdaad dat openbare besturen het goede voorbeeld moeten geven. Ik heb de opdracht gegeven aan de VMM om samen te zitten en dat gebeurt binnenkort.

Wat zijn de oplossingen? We moeten ervoor zorgen dat het openbaar domein, zoals ook de terreinen langs spoorwegen, op een andere manier wordt ingericht zodat dat er veel minder onkruid komt en zodat het veel onderhoudsvriendelijker is. Volgens Infrabel is de uitzondering gevraagd wegens veiligheidsredenen. We moeten toch eens goed bekijken of dit wel klopt en of Infrabel toch niet sneller kan afbouwen. Als het van mij afhangt, zal er geen volgende uitzondering meer zijn voor Infrabel.

Bart Nevens (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. U weet dat wij als gemeente zelf uitzonderingen hebben gevraagd. Die overgangsmaatregel betrof het onderhoud van het kerkhof. Ik kan u zeggen dat de ondergrond van het kerkhof met wat er al in zat, schadelijker was dan wat we er op spoten. Ondertussen hebben we inspanningen geleverd om dat kerkhof aan te passen, om investeringen te doen, om het gebruiksvriendelijker te maken op het vlak van onderhoud. Het betreft duurzame oplossingen.

Ik verwacht maatregelen van Infrabel. Infrabel heeft hier een voorbeeldfunctie, maar gebruikt meer herbiciden dan alle openbare besturen bij elkaar: 2,5 ton per jaar om de spoorbedding onkruidvrij te maken.

Ik ben blij te vernemen dat u niet zult toegeven en dat u ook eist dat ze zich aanpassen aan de wetgeving voor openbare besturen. Dat ze dus stoppen met het gebruik van glyfosaathoudende producten en herbiciden. Het zou Infrabel

sieren om een aantal natuurversterkende maatregelen te nemen om te compenseren wat ze vandaag aan schade toebrengen aan dier, mens en natuur.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Mijnheer Nevens, enige consequentie in het leven helpt soms ook, maar – zo zijn we – we vergeven die zonde.

Minister, ik wil u steunen in dezen. Er moet enige moed en doorzettingsvermogen aan de dag worden gelegd. Ook door het Vlaamse beleid, om in onze relatie met Infrabel, maar ook met andere openbare besturen, door te zetten. Vaak is het nodig om routines, zoals het argument om omwille van de veiligheid herbiciden op spoorwegbermen te spuiten, te doorbreken. Dat kan. Er zijn alternatieven.

Ik zei het al in een ander kader: we moeten af van de idee dat op openbaar domein bij wijze van spreken geen grassprietje mag staan. Ook dat vraagt een mentaliteitsverandering. Alsof er tussen de keien van de spoorwegbermen geen grassprietje mag staan! Ik denk dat we die stap moeten zetten. Minister, ik steun uw inspanningen om met de andere openbare besturen en vooral met Infrabel tot een oplossing te komen.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Voorzitter, minister, ook Open Vld steunt u in dit dossier.

Ik meen me te herinneren dat minister Crevits ooit eens heeft geantwoord op de vraag naar het professioneel gebruik en het al dan niet invoeren van het verbod daarop. Er werd toen geantwoord dat er nog een onderzoek liep. Wat is daar momenteel de stand van zaken? Wat zijn de alternatieven? Daarmee bedoel ik: ook de economisch haalbare alternatieven.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Voorzitter, ik sluit mij graag aan bij de vraag van mijn collega, de verdelger van Kortenberg. Hoe hij de overleden gemeentenaren betitelt, ga ik me zelfs niet uitlaten.

Minister, in alle ernst, de vraag is wel de moeite waard. Het komt wel een beetje raar over als we aan particulieren alles verbieden en vervolgens uitzonderingen toestaan voor overheidsbesturen. Daar kunnen op een bepaald moment goede redenen voor zijn, maar misschien is het de moeite om voor glyfosaat en dergelijke op de uitzonderingsmogelijkheid een soort uitdovingsclausule te zetten. Misschien kunt u decretaal bepalen dat die uitzondering slechts mogelijk is tot 2020 of 2021 of wat dan ook en dat het dan definitief gedaan is. U kunt bepalen dat er dan geen mogelijkheid tot vrijstelling of uitzondering meer zal zijn. Dat kan de druk om naar alternatieven te zoeken een klein beetje opvoeren, misschien is die vandaag niet hoog genoeg voor sommige betrokkenen.

Minister Joke Schauvliege: We zijn met het verbod op het gebruik van pesticiden en herbiciden door lokale besturen vooruitstrevend. Er gebeuren op alle niveaus heel wat inspanningen.

Men werkt op twee fronten. Ten eerste, wat is de inrichting van het openbaar domein? Hoe kan men het inrichten zodat er minder onkruid groeit en minder onderhoud vraagt. Twee is de aanpak. Heel wat alternatieven worden onderzocht. De uitzondering is altijd blijven bestaan omdat er altijd redenen kunnen zijn om toch nog tot gebruik over te gaan, maar die worden heel beperkend geïnterpreteerd, ook door de VMM.

Ik heb me laten informeren door de VMM waarom zij nu specifiek aan Infrabel die uitzondering heeft verleend. De reden was veiligheid. Ik kan me wel iets voorstellen bij veiligheid op de sporen zelf, er zal wel onderhoud nodig zijn voor de veiligheid. Maar ik ben ervan overtuigd dat ook Infrabel het goede voorbeeld moet geven. Ik vind dat zij snel moeten kijken hoe die afbouw effectief sneller kan worden aangepakt.

De uitzondering loopt nu tot 2020. Wat mij betreft, zal er geen verlenging komen na 2020. Dat geldt ook voor alle lokale besturen waarmee we goed in overleg moeten gaan. Er zijn ook specifieke gesprekken per gemeente die een uitzondering heeft gevraagd. We gaan bekijken wat de alternatieven zijn. Het vergt inderdaad een andere mentaliteit om af en toe eens wat onkruid te zien staan.

Mevrouw De Vroe, er is momenteel nog geen echt even efficiënt alternatief. Dat mag ons er niet van weerhouden om het voorzorgsprincipe te hanteren en het product niet te gebruiken als het niet nodig is.

Ondertussen is ook op Europees niveau beslist dat de licentie voor dit product in de toekomst niet meer verlengd wordt.

Collega's, ik denk dat er dus al heel wat stappen gezet zijn. Wij moeten met Infrabel ook een goed gesprek aangaan, want ik kan me niet van de indruk ontdoen dat Infrabel veiligheid als voorwendsel gebruikt. Dat kan in principe juist zijn, maar gezien de hoeveelheden denk ik dat het toch nog een aantal alternatieven in de plaats zou kunnen zetten en veel zuiniger met glyfosaat zou kunnen omspringen. Ik vind dus echt dat we het gesprek moeten aangaan.

Collega Nevens, wat uw vraag betreft over andere natuurversterkende maatregelen, ben ik het volledig met u eens. Ik heb trouwens een aantal collega's in de Vlaamse Regering gevraagd om op de restgronden in hun beheer natuurversterkende maatregelen te nemen. Ik hoop dat ze dat ook zullen doen en dat we dat binnenkort ook merken in Vlaanderen.

Bart Nevens (N-VA): Minister, ik ben blij te vernemen dat wij op dezelfde lijn zitten. Dat doet mij plezier.

Ik blijf erbij dat het gelijkheidsprincipe in Vlaanderen voor iedereen geldt: voor openbare besturen, voor hobbytuiniers, maar ook voor Infrabel en misschien ook de landbouwsector. Ik durf hier zeggen, collega's, dat ook de landbouwsector vandaag schuldig pleit aan het gebruik van glyfosaathoudende producten. Ik ben echter blij te vernemen dat de uitzonderingsmaatregel voor Infrabel tegen 2020 definitief van de baan is. Zoals iedereen moeten zij mee inzetten op de transformatie van het openbaar domein, zodat het duurzaam onderhouden kan worden, zonder herbiciden. Dat kan ons leefmilieu, het dierenwelzijn en onze gezondheid alleen maar ten goede komen. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Lionel Bajart aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de precaire situatie van de Vlaamse televisiesector

De voorzitter: De heer Bajart heeft het woord.

Lionel Bajart (Open Vld): Minister, in 2017 hebben we elkaar hier en in de commissie ontmoet om te praten over de studie van Econopolis, meer bepaald over de effecten van het uitgesteld kijken. Toen bleek dat er grote druk was en is op de commerciële omroepen, omdat zij een groot deel van hun inkomsten halen uit reclameboodschappen, terwijl de productie van Vlaamse fictie, waar we

allemaal zeer trots op zijn, heel wat kost. Destijds had de CEO van SBS gereageerd – en ik citeer: “Als het zo voort gaat, verwacht ik dat we binnen twee à drie jaar dood zijn. Commerciële zenders kunnen op deze manier niet overleven.”

U liet een nieuwe studie uitvoeren. Daaruit blijkt dat dezelfde tendensen zichtbaar zijn en er worden ook een aantal oplossingen naar voren geschoven, waarbij het comfort van de kijker uiteraard centraal moet blijven staan. Er komen echter ook voorstellen van onderzoekers, die toelaten om het uitgesteld kijken te behouden. De voorstellen zijn dat er sterker moet worden ingespeeld op gepersonaliseerde reclame en dat er plaats moet zijn voor een nieuwe speler, zeg maar een Vlaamse Netflix.

De omroepen en distributeurs hebben daar destijds hun akkoord voor gegeven, maar ondertussen is er weinig actie te bespeuren. Het lijkt er dus op dat de sector de sense of urgency niet heeft kunnen omzetten in acties of samenwerkingen om het hoofd te bieden aan die uitdagingen. Mijn vraag is dus: wat zijn uw conclusies en welke prioriteiten ziet u in die studie?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Voor de definitieve conclusies of prioriteiten is het nog iets te vroeg, omdat ik na de rondetafelgesprekken van gisterennamiddag met enerzijds de drie zenders, die van Medialaan, SBS en de openbare omroep, en anderzijds de drie dienstenverdelers, Telenet, Proximus en Orange, pas conclusies wil maken nadat zij de tijd gehad hebben om de aanbevelingen van het aangehaalde onderzoek door te nemen en erop te antwoorden. Daar hebben ze nu een aantal weken tijd voor en ze zouden me hun positionering eind november moeten meedelen.

Er moet niets. Het zijn autonome bedrijven. In de mate dat zij die vragen of aanbevelingen willen beantwoorden, zal ik hen daar erkentelijk voor zijn. Mochten zij dit niet doen of aan allerlei voorwaarden koppelen, dan zullen we wel zien wat we zullen zien.

Toch hebt u gelijk. U hebt de vinger op de wonde gelegd. Het is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de sector om hier naar oplossingen te zoeken. Of dat samen met deze drie omroepen en deze drie dienstenverdelers collectief kan gebeuren, dat zullen we zien. Zal het gaan in bepaalde bondgenootschappen? Dat weet ik ook niet. Maar ik heb in elk geval in mijn rol als Mediaminister, als facilitator, een onafhankelijk objectief onderzoek willen voorleggen. Dat onderzoek geeft aan dat de cijfers nog slechter zijn dan we denken. Als er niets gebeurt, zullen de adverteerders niet alleen op dit ogenblik online vele inkomsten die vroeger voor binnenlandse mediabedrijven waren zien wegvloeien naar de ‘internationale stratosfeer’. En dat is natuurlijk hun volkomen vrijheid. Uit dat onderzoek blijkt ook dat er daarbovenop nog een tweede lek in ons mediasysteem is gekomen, waarbij de kijker – en hij of zij heeft er het volste recht toe – altijd maar meer uitgesteld wil kijken. Maar daardoor zijn adverteerders steeds minder geïnteresseerd om in goede televisieprogramma's te investeren.

Er zijn drie centrale aanbevelingen. Eén, we moeten proberen een duurzaam financieel model te vinden voor de sector. Twee, tegelijkertijd moeten we proberen het kijkerscomfort niet in het gedrang te brengen en waar mogelijk zelfs nog te verhogen. Drie, daarnaast moeten we bekijken of door de samenwerking een soort van Vlaams videoplatform à la Netflix ook niet een deel van die inkomstenderving kan compenseren.

Dat ligt nu voor. Er is nu bedenktijd. Ik bied u, alle parlementsleden, maar zeker die van de commissie Media, in de loop van de dag uiteraard de studie aan, zodat we die morgen in de commissie Media bij de bespreking van de beleidsbrief kunnen bediscussiëren. Dan zullen we bekijken of we volgende stappen kunnen zetten.

Lionel Bajart (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Uit de studie kunnen een aantal interessante zaken naar boven komen, vooral in verband met de vraag of de onderzoekers ruimte zien voor een tweede speler. De sense of urgency van een jaar geleden is vandaag des te groter. Netflix is ook niet de enige internationale speler die naar hier kan komen.

De vraag blijft nog altijd of de omroepen en de distributeurs zich ervan bewust zijn dat er twee mogelijkheden zijn: ofwel neem je die ruimte zelf in, ofwel wordt het gat ingevuld door andere spelers. In dat laatste geval zijn we nog verder van huis.

Mijn vraag aan u is niet om meer druk te leggen – want dat doet de internationale markt zelf –, maar wel om die sense of urgency nog te verduidelijken.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, dit parlement wil inderdaad dat er zoveel mogelijk Vlaamse producties worden gemaakt. Dat is kamerbreed de mening. We hebben destijds het decreet Signaalintegriteit goedgekeurd om daarvoor middelen te hebben.

We zien een aantal oplossingen voor het probleem dat hier rijst. Zo'n Vlaamse Netflix kan een oplossing zijn. Ook het Spotifymodel, waarbij men reclame kan doorspoelen als men iets extra betaalt, is wat ons betreft een mogelijkheid.

Maar wij hopen vooral – en dat is het belangrijkste – dat de sector er zelf uitkomt. We hopen dat de sector zelf – en dat heb u zelf ook gezegd – een oplossing vindt, zonder dat wij altijd knopen moeten doorhakken. Dit is echt een voorbeeld van waar men zelf, als grote mensen onder elkaar, een oplossing moet zoeken en vinden.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Ik heb deze morgen een mail gestuurd naar de commissievoorzitter met de vraag om deze belangrijke studie begin december te bespreken in de commissie. Want dan zullen we het allicht ook hebben over een andere studie die er zit aan te komen, over de economische meerwaarde van de VRT.

De studie waarover het vandaag gaat, van Econopolis, gaat over iets zeer belangrijks. De heer Bajart heeft het duidelijk gezegd. Het gaat over een van de belangrijkste issues in tv-land: zullen we voldoende inkomsten kunnen genereren uit die reclame om nog voldoende Vlaamse producties en andere zaken, nieuwe series en dergelijke, op het getouw te kunnen zetten?

Minister, ik wil hier ook even herinneren aan de uithaal van uw voorzitster op een prille lentedag dit jaar. Zij zei vlakaf in een tweet: "Ik wil ook mijn goesting blijven doen op tv. We zullen het doorspoelen van reclame toch zeker niet verbieden?"

Ik heb hier de studie, want ze staat op uw website, minister, en ik zie in de aanbevelingen toch een aantal keren terugkomen dat het invoeren van 'unskipable' reclame als een van de oplossingen naar voren wordt geschoven. En ik hoop net als mijn collega dat de betrokken spelers er zelf uitgeraken. Want, minister, u zegt op diezelfde website dat als dat niet lukt, u, indien nodig, regelgevende initiatieven zult nemen. Mijn vraag is of we dan toch nog het doorspoelen zullen verbieden. Houdt u dat als mogelijk regelgevend initiatief in uw achterhoofd?

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp·a): Mijn fractie is zich ervan bewust dat de komst van spelers als Netflix maar ook Facebook en YouTube een negatieve impact hebben op de

reclame-inkomsten van de commerciële spelers. Dat zou kunnen leiden tot minder investeringen in Vlaamse audiovisuele producties. Maar dat kan volgens ons ook worden opgelost door andere acties te ondersteunen dan het terugdraaien van het kijkcomfort van de Vlaming of het verbieden van het doorspoelen van reclame. Minister, welke stappen zult u ondernemen om de andere aanbevelingen die in die eerste Econopolis-studie stonden ter harte te nemen, zoals een structurele versterking van het Mediafonds? Dat zal volgens ons meer impact hebben dan een verbod op het doorspoelen van reclame.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Ook wij steunen de productie van eigen Vlaamse tv-series. Het spreekt voor zich dat we die niet mogen verzwakken. We steunen ook de andere twee dimensies, namelijk de overlevingskans en de kans voor de commerciële televisie in Vlaanderen om zich op kwaliteitsniveau te handhaven. Dat spreekt voor zich. Hoe rijker en diverser dat aanbod, hoe beter.

Minister, die studie bevat ook interessante aanbevelingen. Ik wil hier niet ten gronde discussiëren, maar de heer Vandaele heeft daarnet ook nog gezegd dat het goed zou zijn dat de sector er zelf aan uitgeraakt. Het gaat dan over de zenders en de teledistributeurs. Maar er is een derde belangrijke partij, met name de kijkers: de gebruikers van het medium, die op geen enkele manier in dit gesprek, behalve via hun vertegenwoordigers, betrokken zijn. Ik zou toch willen vragen dat die bevraging en het onderzoek iets breder gaan dan de pure sectorenbelangen. Ook de kijkers hebben wellicht een mening. Misschien kan aan een aantal zaken worden tegemoetgekomen, om die leefbaarheid te vergroten en om de Vlaamse producties leefbaar te maken. In die zin wil ik echt een pleidooi houden om die derde partij daarbij te betrekken.

Minister Sven Gatz: In de mate dat we de kijker daarbij kunnen betrekken, wil ik dat wel bekijken. We zullen het daar morgen in de commissie over hebben. Maar, mijnheer Caron, wanneer de kiezer het niet eens is met ons, dan stemt hij of zij met de voeten. Hier zal de kijker stemmen met de zapper. In die zin is er wel degelijk een invloed van de kijker. Ik wil wel bekijken hoe we dat structureel kunnen beantwoorden.

Ik vind het een beetje jammer dat we hier de partijpolitieke toer op gaan. Reclame doorspoelen of niet is geen partijpolitiek debat. Het gaat over jobs voor de Vlaamse creatieve industrie, het gaat over mensen die Vlaamse programma's maken en het gaat over de kijker die heel graag die programma's bekijkt. Dat is de bezorgdheid die wij allemaal delen. Wanneer u de studie dan herleidt tot het doorspoelen van reclame, vind ik dat jammer. Maar wanneer u een antwoord wilt op die vraag, zal ik u die geven. Neen, we gaan het doorspoelen van reclame niet verbieden omdat dat het kijkerscomfort aantast. En dat is een van de elementen van deze studie. Wanneer natuurlijk de zenders dat zelf doen ten aanzien van de kijkers, dan is het niet de minister van Media die daar iets mee te maken heeft.

Men verwacht van mij allerlei oplossingen voor de media, men verwacht van mij soms zelfs dat ik kies welke playlist er op de radio komt. Goddank dat dit niet gebeurt. Dus, mevrouw Brouwers, ik probeer hier een facilitator te zijn, u weet dat. De zenders en dienstenverdelers kunnen er zelf uitgeraken. Het uitgesteld kijken is trouwens niet alleen een Belgisch, Vlaams of Europees probleem. Maar we zijn wel koploper in Europa. Ook in Amerika worden de nieuwe kijkmodellen en reclame-modellen onderzocht. Of de kijker dat nu wel of niet graag heeft, hij of zij zal moeten beseffen dat gratis tv kijken niet bestaat. Dat is nu eenmaal zo, dat is een ander liberaal principe. Wij gaan ervoor zorgen dat wij daar zeer behoedzaam in manoeuvreren, met als voornaamste doel zoveel mogelijk goede televisie, kwaliteit en diversiteit, en zoveel mogelijk opties voor onze kijkers en zenders.

Het Mediafonds verhogen, mevrouw Soens? Graag. Maar ik heb daar toch al wel een bepaalde duit in het zakje gedaan. Er zijn vorig jaar verschillende miljoenen aan het Mediafonds toegevoegd. We hebben ook vanuit de VRT een extra bijdrage aan het Mediafonds. Onze dienstenverdelers zijn onderworpen aan een stimuleringsverplichting, en investeren ook mee aan de ondersteuning van de mediasector. En nu gaan we ook de over-the-topspelers, dus de internet- of onlinespelers – of in elk geval zij die het niet doen via lineaire televisie –, mee in het bad trekken. Er zijn dus verschillende miljoenen die een antwoord bieden op de aanbevelingen van de vorige studie.

Maar dat was nog het gemakkelijke deel, dat kon ik zelf meedoen. Mijnheer Bajart, het moeilijker deel is nu dat de sector zal moeten bekijken wat zij kunnen of willen doen. Ik wil mij ten dienste stellen om mee naar oplossingen te zoeken, maar zij zullen toch een belangrijke verantwoordelijkheid moeten dragen. Ik denk dat u iets heel belangrijks in uw repliek gezegd hebt: finaal zal de markt hen daartoe dwingen. Als zij niets doen, zal het misschien niet over twee of drie jaar gedaan zijn, maar zal het over vijf of tien jaar voor sommigen van hen misschien wel gedaan zijn.

Lionel Bajart (Open Vld): Minister, dank u wel voor uw antwoorden. Uiteraard gaan we dit ten gronde bespreken in de commissie, maar tot dan wachten was volgens mij geen optie: de sense of urgency is vandaag, vandaag moet er gekeken worden naar oplossingen, en dat verwachten wij van de sector.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Tine Soens aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de tijd die studenten nodig hebben voor het behalen van een diploma

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp.a): Minister, maandag bracht De Standaard het nieuws uit dat op basis van gegevens van de KU Leuven ongeveer 51 procent van de studenten hun bachelordiploma binnen de vijf jaar haalt; een kwart daarvan haalt dat binnen de voorziene drie jaar. Die cijfers lagen vroeger hoger. Er is wel enige nuance nodig bij die cijfers: het gaat hier op de eerste plaats over studenten die in hun opleiding blijven zitten. Het houdt geen rekening met studenten die in de loop van de tijd heroriënteren en een ander bachelordiploma halen. Want als we die studenten mee in rekening brengen, gaat het om 75 procent van de studenten die in vijf jaar tijd hun diploma halen. Uiteraard moeten we ervoor zorgen dat ook die cijfers omhoog gaan.

In een repliek op het nieuws keek de rector van de Universiteit Antwerpen vooral naar het secundair onderwijs. Hij stelde dat de kwaliteit van de instroom in het hoger onderwijs eigenlijk verminderd is. Welke initiatieven zult u nemen om jongeren in het secundair onderwijs beter voor te bereiden op dat hoger onderwijs?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Soens, laat me misschien starten met het betere nieuws, om dan tot de actie over te gaan. De gemiddelde leeftijd waarop jongeren in Vlaanderen hun bachelordiploma behalen, is vandaag 23 jaar. Dat is lager dan het Europees perspectief, want gemiddeld zijn jongeren in Europa 25 jaar wanneer ze hun eerste bachelordiploma behalen. Het is ook lager dan het OESO-gemiddelde, dat op 26 jaar ligt. Dus wat dat betreft, zitten we eigenlijk niet zo slecht, als je het globaal bekijkt.

Maar toch zien we dat de studieduur van jongeren langer wordt. Als je alle bachelors samenneemt, zitten we aan een gemiddelde studieduur van 3,9 of bijna 4 jaar. Dat

is dus 1 jaar extra, en dat wordt niet beter. Het zijn cijfers die altijd maar een klein beetje slechter worden. Dus er moet inderdaad ingegrepen worden.

Deze regering neemt een aantal maatregelen. Ik ga er een zevental aanhalen – u kent de meeste.

Ten eerste: wij staan aan de vooravond van een ingrijpende hervorming in het secundair onderwijs, die tot doel heeft om betere kwaliteit te leveren. Dat betekent dat we een getrapte studiekeuze in het leven roepen maar dat we tegelijkertijd een matrix maken waarbij we in het vijfde en zesde middelbaar willen dat als jongeren een studierichting volgen, ze goed weten waarop die voorbereidt.

Een tweede maatregel: we hebben alle studierichtingen die er bestaan, gescreend om te kijken wat de slaagkansen zijn van jongeren wat dat betreft in het hoger onderwijs.

Ten derde: wij hebben nieuwe eindtermen die nu in het parlement liggen en hopelijk zullen worden goedgekeurd. Die eindtermen zijn bedoeld om de lat hoog te leggen. Ondertussen heeft de Vlaamse Regering beslist om de commissies die de nieuwe eindtermen voor de tweede en de derde graad maken, samen te stellen. Daar zitten ook vertegenwoordigers in van het hoger onderwijs omdat we willen dat het hoger onderwijs heel goed weet wat in die nieuwe eindtermen zit en dat ze ook op elkaar afgestemd zijn en er geen onderscheiden verwachtingen zijn bij het secundair onderwijs en het hoger onderwijs.

Ten vierde: we hebben onze oriënteringsproef Columbus omdat we jongeren beter willen oriënteren. U hebt zelf gezegd dat als we jongeren die heroriënteren erbij nemen, de cijfers niet slechter worden maar beter. Dus moeten we daar extra inspanningen voor doen.

Ten vijfde: er zijn de toelatingsproeven die stap voor stap worden uitgerold. We verschillen soms van mening over het effect daarvan. U weet dat ik een warm voorstander ben van toelatingsproeven omdat die jongeren een spiegel voorhouden en bepalend kunnen zijn voor het studiesucces.

Zesde maatregel: hogeronderwijsinstellingen de kansen bieden om als de resultaten tegenvallen, sneller in te grijpen. Daarom hebben we het decreet aangepast om toe te laten aan hogeronderwijsinstellingen, als jongeren het niet zo goed doen, om zelfs bindende voorwaarden op te leggen als het gaat over het opnieuw starten van een bepaalde studierichting.

Dus alleen kijken naar het secundair, zoals de rector doet, is wat mij betreft niet aan de orde. Als we de studiesuccessen beter willen maken, is dat een werk dat zowel in het secundair als in het hoger onderwijs moet worden afgehandeld.

Ik heb nu een zevental maatregelen genomen. Het is te kort om nu het hele overzicht te geven maar ik ben ervan overtuigd dat met de stappen die we deze legislatuur zetten, de knik naar beneden als het gaat over studieduurverlenging, kan worden ingezet. Want aan uw woorden te horen, begrijp ik dat dit ook voor u een absolute betrachting is.

Tine Soens (sp.a): Minister, dank u voor uw antwoord. De rector verwees niet alleen naar het secundair onderwijs, hij gaf ook een aantal maatregelen aan die in het hoger onderwijs worden genomen. Maar uiteraard start de voorbereiding van het hoger onderwijs net in dat secundair onderwijs. U noemt de hervorming van het secundair onderwijs met de doorstroomrichtingen. De doorstroomrichtingen zijn net bedoeld om door te stromen naar het hoger onderwijs, dus net daar moet er heel sterk worden ingezet op die voorbereiding op het hoger onderwijs.

Ik ben blij dat u zegt dat bij de evaluatie van de nieuwe eindtermen in de tweede en de derde graad, het hoger onderwijs heel sterk wordt betrokken. Het zou ook mijn bijkomende vraag zijn geweest om dat absoluut mee te nemen zodat de kloof tussen de eindcompetenties van het secundair onderwijs en de startcompetenties van het hoger onderwijs niet meer zou bestaan en dat een diploma secundair onderwijs in de doorstroomrichtingen zou volstaan om aan het hoger onderwijs te kunnen beginnen. Dan hebben we ook die verplichte niet-bindende toelatingsproeven eigenlijk niet meer nodig.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, vanuit onze fractie heb ik hierover al verschillende keren het woord genomen. Het klopt dat we in Vlaanderen aan de kop staan als het gaat over de tijd waarin een diploma wordt behaald. Wij haalden het sneller dan OESO en Europa. Ik denk niet dat we er genoeg mee mogen nemen dat we vroeger heel goed waren en dat we nu goed zijn, dus dat we nog altijd goed zijn. Neen, ik denk dat we opnieuw sneller een diploma moeten halen, in het belang van de arbeidsmarkt maar ook in het belang van de ouders die die studies betalen. Een jaar langer studeren, is een jaar langer betalen. Het is ook in het belang van de student want een jaar langer studeren is een jaar langer werken voor je op pensioen kunt gaan, want die leeftijdsvoorwaarde blijft.

Ik ben ook blij dat mevrouw Soens aangeeft dat het secundair onderwijs belangrijk is en dat we uiteraard niet enkel in de derde graad kunnen werken aan een goede doorstroom maar dat we ook al starten in de eerste graad. Daar worden ook de kernen gelegd.

Minister, collega's, ik zou vanuit onze fractie willen voorstellen om het advies op het einde van het secundair onderwijs, de resultaten van het einde van het secundair onderwijs, de oriënteringsproef Columbus en intakeproeven allemaal gezamenlijk ter beschikking te stellen zodat hogescholen en universiteiten tijdig en snel kunnen heroriënteren. Dit is wat ik nu voorstel, minister, iets dat we kunnen uitwerken in regelgeving, samen met de aanpak van het leerkrediet.

De voorzitter: De heer De Potter heeft het woord.

Jenne De Potter (CD&V): Bedankt voor uw antwoord, minister. Er zijn inderdaad een hele reeks van maatregelen genomen. U hebt ze opgesomd. Van een aantal daarvan zullen we de effecten nog moeten afwachten, omdat die nog maar pas in werking getreden zijn.

Ik juich uw initiatief toe waarbij u uw administratie de opdracht hebt gegeven om een monitoringsrapport op te maken over de studievoortgang en het studierendement. Ik denk dat dat rapport toch wel een aantal effecten zal kunnen schetsen van de genomen maatregelen en misschien ook een aantal punctuele maatregelen zal kunnen suggereren.

Nog één ding: het regelgevend kader dat we hebben geschapen, geeft ook de instellingen de nodige vrijheid om zelf een aantal maatregelen op te stellen. Maar ik denk dat het daarbij van belang is dat die instellingen ook aan kennisdeling doen om van elkaar te leren en om een aantal good practices uit te wisselen, om op die manier samen vooruit te gaan. Misschien kunt u aangeven op welke manier u dat zou kunnen stimuleren.

De voorzitter: De heer Bogovic heeft het woord.

Franc Bogovic (Open Vld): Minister, de cijfers zijn natuurlijk niet nieuw. Ze zijn hier al meerdere keren aan bod gekomen, in commissies en dergelijke, onder andere bij vragen van mijn voorganger. Wat ons zorgen baart, is dat er een

negatieve trend is: 29 procent van de bachelorstudenten haalt zijn bachelor-diploma binnen de drie jaar. In 2006-2007 was dat nog 40 procent. Hoe kunt u die dalende trend omkeren? Er zijn in het verleden al voorstellen gedaan, zoals studietrajectbegeleiding, maar ook veel meer inzetten op remediëring. Wat denkt u daarvan? Wat staat er daarvan op stapel?

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Studievertraging is inderdaad voor niemand goed, allerm minst voor de studenten zelf, maar ook niet voor de hogescholen, die hun aantal leerlingen zien toenemen. Zij werken met een gesloten enveloppe voor de financiering, dus voor hen is dat zeker ook niet interessant. We hebben allemaal de hogescholen op bezoek gehad, die hun memorandum voor de volgende verkiezingen aan het opmaken zijn en die nu toch al wel de onderfinanciering aanklagen en ons de vraag stellen of er in extra financiering voorzien zal worden. Indien er inderdaad geen verbetering komt in de cijfers en het aantal studenten daardoor toeneemt, zult u daar dan rekening mee houden voor de financiering? Dat is een vraag die ik me stel.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik ben gestart met het geven van enkele cijfers over de leeftijd waarop jongeren bij ons een diploma halen. Dit was niet, collega Daniëls, om op mijn lauweren te rusten, maar ik wil wel de concrete cijfers meegeven. Als je beslist en maatregelen neemt, moet je namelijk het goede en het slechte durven benoemen.

Voor mij was dat een verbazing. Ik dacht een paar jaar geleden dat we het heel slecht deden. En ook mijn kinderen starten dan aan een hogeschool of universiteit, om geen details te geven, en dan wordt er gevraagd: in welk jaar zitten ze? Voor mij was dat relatief gemakkelijk, waarvoor ik mijn kinderen zeer dankbaar ben. Maar in veel gevallen wordt het aartsmoeilijk om te weten waar ze zitten, wat ze meenemen en niet meenemen, en hoelang het duurt voor ze hun diploma halen. Toch blijven we – omdat alle andere landen ook niet zoveel vooruitgaan – het hier in Vlaanderen goed doen wat afstudeer- en studeertermijn betreft.

Ten tweede: de toegang tot het hoger onderwijs is in Vlaanderen heel breed – je mag kiezen wat je studeert, behalve in de geneeskunde – en niet duur. Ik daag u uit om de prijzen bij ons te vergelijken met overal elders in de wereld. We doen dat ook goed. Ik wil dat ook zo houden. Maar als we dat zo willen houden, collega's, dan moeten we wel een aantal maatregelen nemen en ook ingrijpen.

Collega Bogovic, u vroeg: hoe kijkt u ernaar? Ik heb u zeven maatregelen gegeven die we met deze regering al aan het nemen zijn. Maar soms, en ik mis dat een beetje in het debat, zijn ook intellectuelen niet in staat – en dat is geen opmerking gericht naar u maar naar sommige anderen, zelfs geen parlementsleden – om, als we een beslissing nemen om maatregelen te nemen, de effecten van die beslissing af te wachten vooraleer alweer een oordeel klaar te hebben. Ik heb in de voorbije dagen commentaren gelezen in de kranten: 'Ons onderwijs gaat kapot. Het niveau gaat naar beneden.' Dan denk ik: wie doet hier de moeite om eens te kijken wat die hervorming van ons secundair onderwijs inhoudt, wat wij aan het doen zijn met de nieuwe eindtermen, op welke manier wij, ook voor kinderen die extra uitdagingen nodig hebben, aan het werken zijn om die hun ook te bieden? Men is blijkbaar blind omdat het zo gemakkelijk is om in een tweet van 140 tekens alles kapot te praten. Ik doe daar niet meer aan mee. We hebben maatregelen nodig. We nemen die ook.

Collega Soens, ik ben heel blij dat u zegt over die eindtermen: ik wil toch wel dat het hoger onderwijs mee vertegenwoordigd is. Dat is ook voor ons van belang, omdat je natuurlijk dezelfde taal moet proberen te spreken. Als je start aan je studies hoger onderwijs, en de verwachtingen in de hogeschool of universiteit

zijn helemaal anders dan waar de lat lag in het secundair onderwijs, dan heb je problemen. U hebt ook gelijk als u zegt dat elke studierichting in de doorstroom moet voorbereiden op dat hoger onderwijs; vandaar die nieuwe matrix, nieuwe inhouden, nieuwe eindtermen. Dat zijn de beslissingen die we genomen hebben.

Collega Daniëls, het is niet de eerste keer dat u dit voorstel doet; ik herinner mij nog iets in een dergelijke context. Het is zeer interessant dat we alles ter beschikking stellen van de hogeschool of de universiteit. Ik ben het met u eens. Maar we hebben wel te maken met meerderjarigen. We moeten kijken waar de grenzen van de privacy liggen: wat kunnen we geven, wat niet? We hebben daar nu ook een databank gemaakt als het gaat over leerproblemen. Er kan ook al heel veel ter beschikking gesteld worden – als studenten akkoord gaan. We zijn dus zeker bereid om verder te kijken wat de bijkomende stappen zijn die we gebeurlijk kunnen zetten.

Collega De Potter, wij doen effectief aan monitoring. U vraagt hoe het zit met de vrijheid van instellingen; moeten ze niet met elkaar aan kennisdelen doen? Zij doen dat. Niet iedereen neemt natuurlijk dezelfde maatregelen. Leuven bijvoorbeeld heeft de 30 procentregel ingevoerd: studenten die een bepaald rendement niet halen, komen bij hen niet meer binnen, althans niet in dezelfde studierichting. Gent doet het op een andere manier: zij wachten twee jaar. Maar wat wel mogelijk geworden is door het decreet, is dat het kader van de universiteit overgenomen kan worden door de andere universiteit, als de student naar een andere universiteit gaat om de maatregelen te ontlopen en dus probeert ergens anders te beginnen omdat hij aan de eerste universiteit niet meer mag starten. Dat is voorzien. Ze kunnen dat delen, en ze maken daar nu ook gebruik van. Dat is niet om jongeren te pesten, maar inderdaad om studenten te helpen, en om te vermijden dat ze onoordeelkundige beslissingen nemen omdat ze graag studeren, of graag op kot zijn. Je moet natuurlijk wel rendement halen.

Financiering is uiteraard een belangrijk item, mevrouw Meuleman. Morgen bespreken we opnieuw de begroting, de 'clicks' worden straks ook weer goedgekeurd. Ik weet dat er ook een groot debat komende is rond outputfinanciering. Moet je instellingen die studenten heroriënteren extra gaan belonen of niet? Ik wil die discussie graag voeren, maar je kan dat alleen maar doen als je ook extra budgetten hebt. Het is niet mijn ambitie om te gaan herverdelen met de budgetten die er nu zijn, en zo winnaars en verliezers te creëren. Het is een keuze die ik samen met de hogescholen en universiteiten gemaakt heb. Maar u hebt gelijk: diegenen die de pen vasthouden van het volgend regeerakkoord, zullen daar rekening mee moeten houden, en zullen ook moeten kijken hoe we dit probleem aanpakken.

Wat we wel voorzien hebben, is een extra mogelijkheid om hoger onderwijs te volgen, die de komende drie jaar 'open end' gefinancierd wordt: het hoger beroeps-onderwijs. En dit kan een zeer interessante trap worden, mevrouw Soens: jongeren die geen doorstroomrichting gevolgd hebben, maar die wel graag zouden voortstuderen, krijgen de kans om via hoger beroepsonderwijs ofwel daar een specialisatie te volgen, ofwel de doorstroom te doen naar een bachelor- of masteropleiding.

We zitten dus niet stil. Ik besef zeer goed dat het echt belangrijk is dat we onze toppositie in Europa en in de wereld handhaven. Die staat onder druk, maar we hebben met deze regering al heel wat maatregelen genomen en ik hoop echt dat die effect sorteren. Het is voor mij, om die reden, ook zeker absoluut noodzakelijk dat we volgend jaar ook effectief kunnen starten met de modernisering van het secundair onderwijs.

Tine Soens (sp-a): Dank u voor uw zeer uitgebreid aanvullend antwoord.

Ik wil toch oproepen dat flexibilisering niet zomaar op de schop mag. Die flexibilisering heeft er ook net voor gezorgd dat bepaalde groepen jongeren, die het

moeilijker hadden om naar het hoger onderwijs te gaan, wel de kans hebben gekregen om dat diploma hoger onderwijs te krijgen. Ook daar moeten we, denk ik, voorzichtig in zijn, om niet zomaar de flexibilisering af te schaffen.

Ik denk ten slotte dat iedereen erachter staat dat elke jongere goed voorbereid toekomt in het hoger onderwijs. Ik denk dat de sleutel daar in het secundair onderwijs ligt. Laat ons maar die nieuwe eindtermen voor de tweede en de derde graad heel goed opvolgen, en laten we zorgen dat het hoger onderwijs daar heel nauw bij betrokken is, om die samen met het secundair onderwijs op te stellen. Zo kan elke jongere goed aan het hoger onderwijs beginnen.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Elisabeth Meuleman aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de veroordeling van een school voor het weigeren van een leerling met het downsyndroom

ACTUELE VRAAG van Kathleen Krekels aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het inschrijvingsrecht van leerlingen met een verslag dat toegang geeft tot het buitengewoon onderwijs

ACTUELE VRAAG van Kathleen Helsen aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over een recent vonnis waarbij een schoolbestuur werd veroordeeld omwille van een 'weigering onder tafel' van een leerling met het syndroom van Down

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, we hebben het allemaal in de krant kunnen lezen. De rechter heeft een school veroordeeld die een 10-jarig jongetje met het syndroom van Down dat al vijf jaar op die school zat, na een bevraging bij de leerkrachten heeft aangemoedigd om van school te veranderen, omdat van de leerkrachten niemand het zag zitten om aan dat jongetje nog les te geven. Daarop is Unia naar de rechtbank getrokken.

De rechter heeft geoordeeld dat aangezien we een M-decreet hebben en we het VN-verdrag met het recht op inclusie hebben geratificeerd, er in ons land zoiets is als inschrijvingsrecht. Dat is het recht om je in te schrijven in de school van je keuze, ook als je een beperking hebt. Een school kan dus op basis van een bevraging bij leerkrachten niet zeggen dat ze het niet ziet zitten om dat kind in te schrijven. Neen, de enige vraag die kan, mag en moet worden gesteld, is: hoe gaan we ervoor zorgen dat dat kind de juiste en aangepaste hulp krijgt zodat het hier naar school kan gaan?

Minister, daar ligt het kalf gebonden. Daar komt de moeilijkheid bij het beantwoorden van de vraag: hoe gaan we dat nu doen? Daar stellen zich heel terecht problemen. We moeten dus zeker geen scholen of leerkrachten een steen werpen, want het is allerminst evident om aan dat recht dat er aan de ene kant is, te voldoen, en aan de andere kant die uitdaging op de juiste manier te beantwoorden.

Minister, we zitten dus in een soort van patstelling. Enerzijds is er een recht dat in ons decreet juridisch is verankerd, anderzijds is er de moeilijkheid, de terechte bezorgdheid van scholen om aan dat recht te beantwoorden. U hebt het M-decreet gemaakt, u blijft het ratificeren, dus is het uw verantwoordelijkheid om uit die patstelling te geraken en om het recht van kinderen enerzijds en de mogelijkheid van scholen om aan dat recht te voldoen anderzijds, te verzoenen.

Op dit moment loopt dat helemaal spaak. Wat gaat u doen om ervoor te zorgen dat het recht op aangepaste hulp voor kinderen met een beperking kan worden gegarandeerd?

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Gisteren kregen we inderdaad uitgebreid bericht over een school die een veroordeling kreeg voor een advies dat ze gaf aan ouders om een kind naar het buitengewoon onderwijs te brengen.

Los van het individuele dossier wil ik hier twee bezorgdheden aankaarten. Het feit dat een school is veroordeeld voor het geven van een advies, en de commentaar daarop van Unia, dat blij is met de veroordeling omdat het aangeeft nu eens te willen zien wat scholen gaan doen om een weigering te kunnen geven. Scholen zullen nu wel twee keer nadenken voor ze zo'n weigering geven.

Minister, ik vind dit een verkeerd signaal. We hebben heel expliciet in het M-decreet ingeschreven dat scholen kunnen inschrijven onder ontbindende voorwaarden. Dit betekent dat scholen, wanneer ze een kind hebben met specifieke onderwijsbehoeften en wanneer ze voelen dat ze niet aan die onderwijsnood kunnen voldoen, het recht hebben om die kinderen door te verwijzen naar het buitengewoon onderwijs.

Door deze veroordeling brengen we bij scholen een enorme druk teweeg. Scholen vragen zich nu af wat ze zullen moeten doen om hun inclusief schoolbeleid te verantwoorden. Minister, wat gaat u doen om ervoor te zorgen dat scholen nu geen extra planlast genereren om maar te kunnen verantwoorden waarom ze bepaalde adviezen geven aan ouders?

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Kathleen Helsen (CD&V): Minister, mijn collega's hebben uitvoerig geschetst waarover deze actuele vraag precies gaat. Ik zal dat niet herhalen, de casus is duidelijk. Belangrijk aan de informatie die we nu uit het vonnis krijgen, is waarop de rechter zich baseert om een uitspraak te doen. Hij baseert zich heel duidelijk op het Gelijkekansendecreet. Hij geeft aan dat hij vooral niet akkoord kan gaan met de manier waarop de school een antwoord heeft proberen te bieden op de vraag van de ouders en het kind.

Ik denk dat dat belangrijke informatie is die wij nu krijgen, over hoe die situatie juridisch benaderd wordt. De rechter stelt daarin heel duidelijk dat het absoluut niet kan dat er enige vorm van discriminatie of intimidatie aanwezig is in onze scholen en dat het belangrijk is dat leerkrachten, ouders en leerlingen samen kijken hoe ze oplossingen kunnen vinden om goed onderwijs aan te bieden en wat dat dan in een bepaalde situatie precies zou kunnen zijn. Daarom zit ik vooral met de vraag of onze scholen vandaag voldoende op de hoogte zijn van de juridische context waarin zij opereren.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Bedankt voor de vraag, collega's. Ik wil eerst en vooral benadrukken dat ik het enorm betreurt dat er een juridische strijd wordt gevoerd over een kind en over de plaats van een kind op school. Dat is veeleer zeldzaam, maar het is noch voor de ouders, noch voor het kind, noch voor de leerkrachten, noch voor de school, de nieuwe of de oude, aangenaam. Maar we zitten met een situatie waar we mee moeten omgaan.

Het is onmogelijk, collega's, om op uw vraag te antwoorden zonder ook eventjes in te gaan op het dossier. Normaal doe ik dat niet, maar ik zal het nu wel doen.

Mevrouw Meuleman, u maakt terecht een hele beschouwing over de verantwoordelijkheid van de overheid, maar ik hoop dat u het vonnis ook gelezen hebt. Wij zijn als overheid mee in het geding geroepen door de school, en de rechter heeft ons geen enkele verantwoordelijkheid toegewezen. Hij heeft het in zijn oordeel niet gehad over de overheid die in te weinig middelen voorziet en ook niet over de vraag of een school al of niet mag weigeren. Hij heeft de manier waarop de school het overleg met de ouders aangepakt heeft, gehekeld. Hij heeft gezegd dat als je een bevraging of een petitie houdt onder je leerkrachten met de vraag wie voor dat kind wil zorgen, dat niet de correcte wijze is. Hij heeft daarbij gesteld dat je rekening moet houden met de regels zoals ze zijn.

Collega Krekels, we zaten hier met een heel specifieke situatie van een kindje dat zijn kleuterklas en ook al het eerste leerjaar in die school had gedaan. Het kind was ingeschreven, zomaar, zonder meer. U hebt heel correct gesteld dat je een kind kunt inschrijven onder ontbindende voorwaarden. Het is heel belangrijk, vooraleer een school een beslissing neemt om een kindje met het syndroom van Down of een type 2-kind in de school te nemen, dat daarover goede afspraken met de ouders worden gemaakt. Want voor de school is dat iets heel bijzonders, en ook voor de ouders is dat heel speciaal. Je moet dat kader dus scheppen. En als dat kader wijzigt, als in de loop van de schooljaren blijkt dat het afgesproken kader niet voldoende is, dan kun je daar met de ouders opnieuw over in overleg gaan, het CLB kan een nieuw verslag maken en je kunt advies geven om naar het buitengewoon onderwijs te gaan. Dat is geen probleem. Maar hier heeft men het niet op de correcte wijze gedaan. Het kind was gewoon ingeschreven, en men heeft op een bepaald moment gezegd dat het beter naar het buitengewoon onderwijs zou gaan. De rechter noemt dat een afwijzing 'onder tafel'. Als ik het dossier lees en probeer om de emoties wat weg te houden, dan is dat niet volgens de letter, noch volgens de geest van het decreet, waarin men vraagt om in dialoog te gaan en te proberen goede afspraken te maken.

Betekent dat dat het, zoals Unia zegt, niet meer mogelijk is om een kind te weigeren? Neen. Daar wil ik vandaag heel duidelijk over zijn. Mevrouw Meuleman zegt dat het VN-verdrag een recht opent. Dat is waar. Dat recht zit in ons decreet, maar dat is ten eerste een recht en geen plicht. En ten tweede hebben wij in het decreet gesteld dat als je van dat recht gebruik wilt maken, de school daar een kader bij kan zetten. En als de uitoefening van het recht onredelijke inspanningen vraagt van de school, dan mag een school weigeren. Dat is perfect zo voorzien, en er zijn scholen die daar goed gebruik van maken. Wij hebben daar gelukkig heel weinig discussies over, wat betekent dat de scholen in de meeste gevallen zeer goed overleg plegen. Ik hoor in dit dossier ook felicitaties voor het CLB, dat in bijzonder moeilijke omstandigheden een oplossing gezocht heeft voor het kind.

Een tweede reden waar de rechter rekening mee hield, is dat het kind ondertussen in een andere school blijkbaar wel zijn draai vindt. Ik ga me daar niet over uitspreken. Ik kan de schoolcarrière van dat kind ook niet volgen, maar het is blijkbaar gelukkig. Het is dus mogelijk. Dat heeft echter niets te maken met het kader of de middelen waarin Vlaanderen voorziet. Anders zouden wij ook, denk ik toch, mee veroordeeld zijn, wat in dezen niet gebeurd is.

Collega's, ik kan toekomstige discussies niet uitsluiten. Dat is evident, want het gaat om mensenwerk. Het gaat om het garanderen van de beste plaats voor een kind. Ik ben gisteren echter ook zeer duidelijk geweest in mijn communicatie, ook ten opzichte van Unia, en zal dat vandaag ook herhalen: wij hebben in Vlaanderen sterk gewoon onderwijs en sterk buitengewoon onderwijs. Ik wil dat voor elk kind in Vlaanderen het best mogelijke onderwijs en het best mogelijke onderwijstype kan worden gekozen. Voor sommige kinderen is dat het buitengewoon onderwijs, voor heel veel kinderen is dat het gewoon onderwijs. We

hebben de ondersteuningsregels ook al grondig bijgestuurd en aangepast. We hebben ondertussen ook het M-decreet aangepast. We proberen zo scholen en ook CLB's maximaal te helpen om goede keuzes te maken voor ouders. Ik stel vast dat dit schooljaar de rust groter is dan vorig schooljaar en twee schooljaren geleden.

In het bijzonder aan collega Helsen en collega Krekels wil ik zeggen dat ik gerust nog eens een communicatie wil doen gericht aan scholen. Maar als je het vonnis goed leest, betekent dit *nóóit* extra planlast, wel een vraag naar extra overleg en goede afspraken tussen CLB, school en ouders, in het belang van het kind. Als u er zorgen over zou hebben dat scholen dit nu zullen aangrijpen om extreem te verantwoorden: dit kan je niet uit deze gerechtelijke uitspraak halen, maar *wél* dat je zorgvuldig en zorgzaam moet omgaan met de ouders.

Ik heb gisteren trouwens de mama van Maxim gesproken. Die mevrouw is helemaal niet kwaad op die vorige school. Ze wil gewoon het beste voor haar kind en was ook absoluut niet rancuneus. Ik hoop dus dat de rust kan weerkeren en dat, zonder dat met stenen wordt gegooid naar de ene of de andere, Maxim, dat jongetje dat ondertussen in het vierde leerjaar zit, nog een goede schoolcarrière kan hebben in de school waar hij nu verblijft. (*Applaus bij CD&V*)

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, u hebt gefocust op dit vonnis. Ik heb dit eigenlijk bewust willen opentrekken. In dezen is het inderdaad duidelijk dat die school die bevraging niet had mogen organiseren, dat de manier waarop inderdaad een flagrante overtreding was. We hebben echter ook verslagen kunnen lezen, onder andere het jaarverslag van het Kinderrechtencommissariaat, en via de krant hebben we vernomen hoeveel klachten er bij Unia en het Steunpunt voor Inclusie zijn binnengekomen. Dat zijn er meer dan honderd: honderd weigeringen onder tafel waarbij het inschrijvingsrecht daadwerkelijk wordt geschonden. Dan moeten we ons toch afvragen hoe dat komt.

Minister, dan kan het toch niet anders dan dat er nog steeds een probleem is met die ondersteuning. Ontkennen dat die problemen zich voordoen en dat die weigeringen er zijn door het feit dat er te weinig ondersteuning is, is volgens mij het licht van de zon ontkennen. Mijn heel concrete vraag is dus de volgende. Ik heb ze ook gesteld bij de bespreking van de beleidsnota. Wat kunt u doen om ervoor te zorgen dat dit inderdaad haalbaar wordt in de klas? Is het geen optie om, inderdaad in overleg met minister Vandeurzen, ervoor te zorgen dat er voldoende persoonlijke-assistentiebudgetten zijn? Dat kost niet zo veel. Zo zou men er al voor zorgen dat er in de klas en op de werkvloer bijvoorbeeld ondersteuning is voor kinderen die die begeleiding nodig hebben. Inclusie is immers de weg die we moeten uitgaan als we het VN-verdrag blijven ratificeren.

Kathleen Krekels (N-VA): Minister, dank u wel voor uw antwoorden. Het gaat me hierbij wel degelijk om het principe en niet over het individuele dossier. Als scholen op een bepaalde manier op een bepaald moment beslissen om een bepaald advies te geven, dan moeten wij er te allen tijde ook in geloven dat dat advies is gegeven op basis van een grondige evaluatie van verschillende factoren. Ik twijfel er niet aan dat dat ook in dit geval zo is geweest. We moeten bedenken dat we de voorbije jaren heel veel hebben geïnvesteerd in het M-decreet, zoals u zelf ook aangeeft. We hebben allerlei zaken hervormd: het CLB, de ondersteuningsnetwerken, de pedagogische begeleiding. Is dat voldoende? Blijkbaar niet. Waar schieten we dan te kort? Misschien moeten we dat verantwoorden, misschien moeten we dat controleren, maar scholen blijven op een bepaald moment op hun honger, waardoor ze bepaalde adviezen verlenen. Daar moeten we vooral op letten. Unia zegt in een nabije toekomst naar 100 procent inclusief onderwijs te willen gaan. Wij zeggen dat dat niet realistisch is. Een leerling van het buitengewoon onderwijs kost drie keer zoveel als een leerling in

het gewoon onderwijs. Als we voor 100 procent inclusief onderwijs willen gaan, moeten we de werkings- en ondersteuningsmiddelen, de omkaderingsmiddelen verdrievoudigen. Dat is niet realistisch.

Minister, daarom mijn vraag aan u: hoe ziet u het inclusief onderwijs in de toekomst, rekening houdend met het feit dat voor iedere leerling volwaardig onderwijs gegarandeerd moet blijven?

Kathleen Helsen (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord, want het bevat belangrijke elementen. Een eerste is dat de rechter heeft geoordeeld dat de Vlaamse overheid geen enkele fout heeft gemaakt. Dat vind ik cruciaal in deze casus. Mijn collega's wijzen erop dat het niet nodig is om vooral naar deze casus te kijken, maar ik denk dat het wel belangrijk is omdat de benadering van deze specifieke situatie ons toch wel heel veel leert.

We stellen vast dat er vandaag heel veel scholen zijn die op een schitterende manier omgaan met de opdracht die ze hebben. Ik ben ervan overtuigd dat ook deze school in alle ernst heeft onderzocht op welke manier ze kwalitatief onderwijs kan aanbieden. Belangrijk is dat scholen weten binnen welke juridische context zij moeten optreden en wat juridisch wel of niet is toegelaten. De rechter heeft duidelijk gezegd dat de manier waarop deze school te werk is gegaan, niet kan. De mensen in onze onderwijsinstellingen gaan met de beste bedoelingen aan de slag. Als ze dit hadden geweten, hadden ze de piste van dialoog gevolgd. Ik vind het belangrijk dat iedereen goed op de hoogte is.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Minister, collega's, ik wil eerst zeggen dat het bewuste jongetje jarenlang wel naar die school is kunnen gaan. De afgelopen jaren hebben heel wat leerkrachten, in samenwerking met de ouders en met een heleboel andere mensen, dat tot een goed einde gebracht. Misschien moeten we daaruit iets leren.

Het staat in de sterren geschreven – en we hebben dat in de commissie al verschillende keren gezegd – dat er nog zulke rechtszaken zullen komen. Mensen worden mondiger en mensen zullen zich beroepen op wetgeving, op het M-decreet of op het internationaal verdrag dat we hebben geratificeerd, om hun rechten af te dwingen.

Ik sluit me aan bij wat mevrouw Meuleman heeft gezegd. We hebben in Onderwijs heel veel gedaan, maar ik heb al vaak gezegd dat ik en veel scholen en veel ouders op hun honger blijven zitten over het budget voor het begeleiden van kinderen dat vanuit Welzijn kan komen. Er is nog veel marge in Vlaanderen om een stap vooruit te zetten.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Minister, zorg op maat van elk kind is waarschijnlijk een van de grootste pijnpunten in het onderwijs. Babs, de mama van Maxim, het jongetje van 10 met Down, spreekt wel degelijk van een precedent omdat ze aangeeft dat het inschrijvingsrecht van haar zoontje werd geschonden nadat hij inderdaad al vijf jaar in die bepaalde school in Schoten les had gevolgd.

Minister, mijn vraag blijft: hoe gaat u er voor zorgen dat het recht op inclusief onderwijs, dat heel veel ouders en kinderen willen doen gelden om hun onderwijskansen te maximaliseren, beter dan vandaag op maat en volgens de talenten van elk kind organiseren, en dat met de ondersteuningsnetwerken die niet overal geraken om passende zorg te geven?

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik dank u voor de aanvullende vragen.

Mevrouw Krekels, u stelt een heel brede vraag. Ik dacht in mijn eerste antwoord al duidelijk geweest te zijn. De regering heeft de keuze gemaakt, op mijn initiatief, dat het buitengewoon onderwijs zijn plaats verdient. Het VN-verdrag laat ook gespecialiseerde settings toe. Ik heb het nog eens nagelezen. Kan het of kan het niet? Het is toegelaten. Het is helemaal niet verboden om dat gespecialiseerde onderwijs in te richten en het is ook nodig in Vlaanderen. Onze regio staat erom bekend dat we ook aan kinderen die diep mentaal of heel zwaar gehandicapt zijn, onderwijs bieden. Ik wil dat in de toekomst zo houden.

Ik heb ook aan Unia gezegd dat één grote school voor iedereen me niet mogelijk lijkt. Unia is daarin ook aan het evolueren. We moeten wel de weg naar inclusief onderwijs verderzetten, en dat gebeurt ook.

Dit dossier gaat over een momentum. Ik heb me daarnet twee schooljaren vergist, want het gaat over 2016. Collega De Ro en collega Krekels vragen of wat we gedaan hebben, wel effect heeft. Het is nu 2018. U was er samen bij toen we met deze meerderheid in een extra budget van 35 miljoen euro hebben voorzien. In totaal is er nu meer dan 125 miljoen euro om kinderen met zorgnoden te begeleiden.

Ondertussen zijn onze ondersteuningsnetwerken Vlaanderenbreed aan de slag. U kunt dat niet ontkennen. Ze werken overal.

Ondertussen hebben we ervoor gezorgd dat de kleine types uit de algemene pot zijn gehaald en opnieuw ondersteuning in een rugzakje krijgen. Dat was de wens van velen en dat is ook gebeurd. We zijn dus aan het evolueren.

Mevrouw Gennez, ik zal het toch zeggen: we komen uit een situatie waar er geen extra ondersteuning was en waar we als het ware in het bad moesten springen. Ondertussen is er op dat vlak heel veel evolutie. Dat was de reden waarom de mama van Maxim gisteren zei dat ze op dit ogenblik geen extra vragen aan de minister heeft. Ze wil enkel dat er met hen goed wordt overlegd en dat er goede communicatie is. Het is natuurlijk heel frustrerend voor dat lerarenteam, dat vier jaar de beste zorgen aan Maxim heeft gegeven. Maar op een bepaald moment is het blijkbaar fout gelopen. We krijgen ook die mails bij ons binnen.

Mevrouw Krekels, u zegt dat de school altijd het recht moet hebben om in te grijpen, en dat is waar, maar de correcte weg moet wel worden gevolgd. Aan de correcte weg schort het blijkbaar in dit dossier.

In het algemeen denk ik dat we de komende jaren nog extra ingrepen zullen moeten doen. Ik maak me daar geen illusies over. Er zullen budgetten nodig zijn. Er zullen wellicht ook bijstellingen in de organisatie nodig zijn. Ik zie wel dat jaar na jaar de professionaliteit van de teams groter wordt. Er kunnen nu al veel meer kinderen worden bereikt dan vroeger. Men haalt nieuwe expertise binnen.

Ik was deze morgen in de Zilverbergschool in Roeselare naar aanleiding van een brief van een papa van een kindje met een autismspectrumstoornis. Hij zei: "Alstublieft, Crevits, kom eens naar onze school want ze doen het daar perfect." Ik ben daar in een school terechtgekomen waar de jongen in kwestie dolgelukkig is en het goed doet, maar waar ook in overvloed mogelijkheden zijn voor kinderen die uitbreidingsleerstof nodig hebben. Het kan dus binnen het schoolteam als men innoverend en creatief te werk gaat.

Natuurlijk verwacht die basisschool, mevrouw Meuleman, extra budgetten. Ik ken de noden. U kent de noden. Er is een groot plan. Maar op vele plaatsen gaan scholen goed aan de slag.

Dat gebeurt ook in Schoten. Het is niet omdat het nu met een kindje fout is gelopen dat het een slechte school is, integendeel. We moeten hieruit lessen

trekken en proberen, zoals mevrouw Helsen zei, de boodschap te geven die het vonnis uitademt, namelijk goed communiceren, in dialoog gaan en samen met de ouders en het CLB de beste oplossing zoeken voor het kind.

Vandaag stellen dat je sowieso 100 procent inclusie kunt realiseren, is bijzonder moeilijk. Ik zou al blij zijn mochten er meer scholen, zoals de school in Blankenberge, samen bouwen en momenten per week in het leven roepen waarop buitengewoon en gewoon onderwijs elkaar zien. Als de samenleving werk wil maken van inclusie, moeten de kansen worden vergroot om elkaar te ontmoeten. Ook dit is in het belang van heel veel kinderen.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, ik hoop u op een dag toch nog eens oprecht het recht op inclusie te horen verdedigen. Het recht van een kind met een beperking om effectief ten volle deel te nemen en te participeren aan onze maatschappij staat buiten kijf. We mogen dat niet blijven minimaliseren of nuanceren of het VN-verdrag op de een of andere manier interpreteren. Neen, het is vrij duidelijk. Het moet het einddoel zijn. Mijn fractie erkent helemaal dat de weg daar naartoe de weg van de geleidelijkheid zal zijn. Dat betekent wel dat er extra investeringen nodig zullen zijn.

Zeggen dat de overheid hier vrijuit gaat, klopt niet. In dit vonnis is dat misschien het geval, maar ik verzeker u dat er nog veel vonnissen zullen volgen als dat de houding van de overheid is.

Ik pleit dus voor de weg van de geleidelijkheid, waarbij er blijvend op wordt ingezet en in wordt geïnvesteerd. Er moet ook met Welzijn worden bekeken hoe we het beter kunnen doen, want anders geraken we niet bij wat het doel zou moeten zijn, namelijk meer inclusief onderwijs. Dat hebben we immers geratificeerd en ondertekend.

Kathleen Krekels (N-VA): Minister, u kent onze leuze: 'gewoon onderwijs als het kan en buitengewoon onderwijs als het nodig is'. In een voor ons ideale wereld betekent dit dat we op elke campus twee soorten klassen kunnen hebben: gewone en buitengewone klassen. Dan kan er klasdoorbrekend worden gewerkt als het kan en kan er apart worden gewerkt met alle nodige begeleiding wanneer het nodig is.

Daar zullen we eerlijk gezegd naar moeten streven in de toekomst, want op die manier komen ze met elkaar in contact en kunnen ze in een inclusieve maatschappij grootgebracht worden. We moeten het M-decreet blijven bekijken door een realistische bril en zeker vermijden dat scholen het gevoel zouden krijgen om extra bewijslast te moeten aanvoeren als ze een verantwoordelijke beslissing nemen of advies geven.

Kathleen Helsen (CD&V): We kennen vandaag veel scholen die hun uiterste best doen om aan te tonen dat we meer en meer inclusief onderwijs realiseren. We hebben de ondersteuningsnetwerken, die ook dit schooljaar op volle toeren draaien en die een goede ondersteuning aanbieden aan die scholen die werken met leerlingen met bijzondere noden.

We vinden het belangrijk dat u extra middelen vrijmaakt en extra ondersteuning ter beschikking stelt van scholen. We zouden willen dat u die weg blijft bewandelen en extra inspanningen blijft leveren zodat we naar meer inclusief onderwijs gaan. Ik ben ervan overtuigd dat dat de toekomst is voor Vlaanderen.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Stefaan Sintobin aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de stand van zaken rond het testeiland vóór de Vlaamse kust

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Voorzitter, minister, eind vorige week bleek uit krantenberichten dat het geplande proefeiland voor de Vlaamse kust van de baan is. Ik zal het dossier kort situeren.

In het marien ruimtelijk plan van federaal staatssecretaris voor de Noordzee De Backer is er een zone bepaald voor een proef- of testeiland, en daar stopt de bevoegdheid van de federale overheid. De ontwikkeling, de impactanalyse en dergelijke zijn Vlaamse bevoegdheden.

Er is al sprake van het eiland sedert 2010, en dat kadert allemaal in een reeks maatregelen wat betreft de kustverdediging. Het heette toen 'Vlaamse Baaien', nu spreken we van het complex project kustvisie.

In 2016 werd het idee van een proefeiland volledig toegespitst op Knokke-Heist. Er is onmiddellijk verzet gekomen van burgemeester Lippens, die zelfs een petitie van vierduizend handtekeningen verzamelde. Ondertussen is gebleken dat bij een groot aantal kustburgemeesters en zelfs toekomstige kustburgemeesters zoals collega Vandaele, het draagvlak voor het proefeiland niet zo groot is.

Collega Vandenberghe, voorzitter van het kustburgemeesteroverleg, gaat nog een stuk verder en stelt zich vragen bij de maatregelen die u nu al genomen hebt en die op stapel staan voor de kustverdedigingslijn. Men heeft uw kabinet gecontacteerd om te vragen hoe het zit met het proefeiland. Blijkbaar wou uw kabinet niet antwoorden en hebt u verwezen naar een visienota van januari. Daarom stel ik hier de vraag. Hoe zit het met het proefeiland voor onze Vlaamse kust?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik heb dat artikel ook gelezen in de Krant van West-Vlaanderen. Eén burgemeester zegt daarin dat het plan al lang begraven is en een andere dat het beslist is en dat het er zal komen. Wel, ze zitten alle twee fout.

Misschien toch nog eens de doelstellingen formuleren. U verwijst naar 2010. Eigenlijk is het van recentere oorsprong. In 2011 en de periode voordien was er al sprake van werkzaamheden en investeringen vanuit de Vlaamse overheid in functie van de kustbescherming. In 2011 ging men nog altijd uit van een stijging van de zeespiegel met ongeveer 80 centimeter tegen 2100. Vandaag, of recenter alleszins, verwacht men een veel sterkere stijging van de zeespiegel tegen 2100, met name van maar liefst 3 meter. Om daarop vooruit te lopen en, als verantwoordelijke bestuurders, te voorzien in de nodige bescherming van onze kust, de inwoners, onze gemeenten en het toerisme, gaan we bekijken welke maatregelen we zouden moeten nemen om te zorgen voor veiligheid tegen 2100.

Daarom zijn we gestart met een complex project Kustvisie. Daar nemen we allerlei mogelijke maatregelen onder ogen in het kader van die kustbescherming. Het gaat dan om maatregelen op zee, op het strand of op de dijk. Dat is de keuze die we moeten maken. Er loopt nu een studie. We zitten in de onderzoeksfase en die moet een alternatieve onderzoeksnota opleveren, waarin de diverse maatregelen en hun impact op het vlak van economie, milieu en toerisme tegen elkaar worden afgewogen. Op basis van die alternatieve nota moeten we dan een publieksbevraging organiseren. Verschillende stakeholders zijn betrokken bij de verschillende stappen. Ook de burgemeesters zijn erbij betrokken, ook al letten

ze niet altijd even goed op. Dat is dus een certitude. Alle opties liggen ook open: Weyts heeft nog niets beslist of begraven.

We gaan zorgen dus voor een adequate verdediging van de kust. We hebben die verantwoordelijkheid en hebben er belang bij om de kust te beschermen tegen de nefaste gevolgen van de klimaatsverandering voor heel de regio. Dan vind ik het inderdaad niet moedig of verantwoordelijk om nu al bij voorbaat te zeggen dat we de alternatieven tegen elkaar gaan afwegen, maar wel al onmiddellijk een alternatief van tafel vegen, op basis van – sta me toe – fake argumenten. Ik doe wat verwacht wordt van een verantwoordelijke bestuurder die voor zijn verantwoordelijkheid wordt geplaatst om een weloverwogen keuze te maken, en dat op basis van een gedegen onderzoek en na alles tegen elkaar afgewogen te hebben. Ik denk dat u van mij ook niets anders kan verwachten.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Ik ga met u akkoord, samen met alle collega's hier, dat de doelstelling van wat u probeert te doen, de kust verdedigen tegen een mogelijk gewijzigde aanname, de doelstelling moet zijn. De kwestie is natuurlijk of er voor alle projecten een draagvlak is. Nu blijkt namelijk uit een aantal commentaren van de kustburgemeesters en -bewoners dat er weinig draagvlak is voor de bouw van een proefeiland voor de kust van Knokke-Heist. Dat is net mijn punt: wat heeft het voor zin om studies te laten uitvoeren en er geld voor uit te geven, als er geen draagvlak is voor een dergelijk project?

U zegt dat u continu overleg pleegt met verschillende actoren, maar ik begrijp uit wat ik lees in de Krant van West-Vlaanderen dat de kustburgemeesters en zelfs de provincie West-Vlaanderen vinden dat er te weinig inspraak en overleg is. Vandaar mijn vraag: kunt u me zeggen op welke wijze het overleg over dit project, dit proefeiland, met de kustburgemeesters en de provincie West-Vlaanderen structureel georganiseerd is?

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mercedes Van Volcem (Open Vld): Minister, ik kan mijnheer Sintobin eigenlijk wel voor een stuk volgen. Als u niet alleen de kranten leest, maar soms ook eens naar de kust komt – ik weet natuurlijk niet wat uw agenda is –, dan weet u ook dat vierduizend mensen in Knokke-Heist alleen al die petitie hebben ondertekend. Dan weet u ook dat een burgemeester die met 70 procent van de stemmen verkozen is, dit project absoluut afwijst, spreekt van een riool voor zijn kust en zegt dat het nefast is voor de hele ontwikkeling van Knokke, tot aan het Zwin. Onze staatssecretaris, staatssecretaris de Backer, heeft ruimte voor uw plan voorzien, maar zegt ook dat die voorwaarden nooit vervuld kunnen worden. Het kan dan ook enkel als het de beste plaats is, als er alternatieven onderzocht worden, als er geen negatieve impact is voor het milieu en als er ook een risicoanalyse is gebeurd voor de Paardenmarkt.

Dat zijn inderdaad allemaal zeer dure studies, maar u weet ook dat u geen enkel project kan realiseren, als u geen rekening houdt met de bevolking. Er is inspraak en rechtspraak. Daarom vraag ik aan u of u doorgaat met dit project tegen de wil van de kustburgemeesters en -bewoners in.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp-a): Minister, u hebt het over burgemeesters die niet goed luisteren. Als voorzitter van het Kustburgemeestersoverleg stel ik vast dat het misschien ook zou kunnen liggen aan de transparantie, de manier van betrekken, de manier van overleggen. Want er is bij alle kustburgemeesters veel ongerustheid, niet alleen bij één of twee burgemeesters die volgens u misschien wat minder luisteren.

Ik zal duidelijk zijn: ik wil geen oordeel vellen over welk kusteiland wél en welk niet. Maar wat de kustburgemeesters wél willen zeggen, is dat wij bezorgd zijn over de toekomst in verband met het verhogen van die zeespiegel. Er moet echter rekening worden gehouden met álle facetten wanneer er maatregelen worden genomen. Zo ook met het toerisme, dat toch een heel belangrijk aspect is van ons stukje kust. Dat is nu net waar het schoentje knelt. Betrek daar, als een van die actoren, experts, stakeholders, de burgemeesters heel nauw bij. Ik weet over welke vergadering u het hebt. En het is zeker waar dat niet alle burgemeesters daar steeds naartoe zijn gekomen of hun schepen hebben gestuurd. Maar er is meer nodig dan dat.

Minister, ik vraag u: betrek de burgemeesters daar heel nauw bij. Doe dat op regelmatige basis, op diverse manieren. Dan zult u meer vooruitgang boeken in dat dossier.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): De minister heeft natuurlijk wel al enkele honderden miljoenen euro's geïnvesteerd in die kustveiligheid, met name in keermuren, in de verbreding en verhoging van de stranden tegen de duizendjarige storm. Wat die eilanden betreft, heeft men het over de bescherming tegen de tienduizendjarige storm.

Minister, het is geen geheim dat ik me altijd heb verzet tegen de komst van een 'energie-eiland' voor de kust van De Haan, mogelijk gemaakt in het eerste marien ruimtelijk plan. In het tweede marien ruimtelijk plan maakt de federale staatssecretaris zelfs een commerciële/industriële zone mogelijk. Wij zijn daar niet blij mee. Maar ik denk dat er in elk geval een onderscheid moet worden gemaakt tussen zo'n energie-atol, waar die kustbescherming als een soort alibi wordt bij gesleurd, en het profeiland voor Knokke-Heist, waarop eigenlijk – als ik het goed heb, minister, want mijn vraag aan u is eigenlijk of u dat kunt bevestigen – geen ontwikkelingen, geen commerciële of industriële activiteiten mogelijk zijn.

Ik meen me te herinneren dat de burgemeester van Knokke-Heist destijds wél positief stond tegenover zo'n eiland, indien die ontwikkelingen wél mogelijk waren. Maar nu niet meer, nu ze niet mogelijk zijn. Of vergis ik mij, minister?

De voorzitter: De heer de Kort heeft het woord.

Dirk de Kort (CD&V): Minister, het is goed dat u hier hebt verduidelijkt dat de voornaamste insteek om al dan niet zo'n testeiland te realiseren, de kustbescherming is. In het verleden zijn er op dat vlak al heel wat cowboyverhalen de wereld ingestuurd, bijvoorbeeld dat het voor de scheepvaart absoluut noodzakelijk was, tot in de haven van Antwerpen. Het is dus goed dat u hier verduidelijkt dat het gaat over kustbescherming.

Er zijn hierover al eerder zaken in de pers verschenen. Het is voor mij niet altijd duidelijk hoe het overleg met de federale overheid gebeurt. Kunnen jullie op dat vlak niet samen tot een meer gedragen standpunt komen? Er rijzen hier wat vragen over de betrokkenheid van de burgemeesters. Maar ik denk dat u ook op dat vlak wat meer verduidelijking kunt geven: wat is op dit moment het standpunt van de bevoegde federale staatssecretaris?

Minister Ben Weyts: Dat zijn toch nog veel vragen.

Eén, de idee van een profeiland is gelanceerd op een persconferentie in 2016. Ik heb dat toen samen gedaan met staatssecretaris Philippe De Backer. Het idee is ook opgenomen in een marien ruimtelijk plan van staatssecretaris De Backer. Dat

plan is al in een eerste lezing goedgekeurd door de Federale Regering en wordt binnenkort blijkbaar ook definitief goedgekeurd. Of misschien ook niet. Ik heb daar geen vat op. Als men daar gigantische problemen mee heeft, zal het ongetwijfeld niet worden goedgekeurd. Dat ligt op tafel in de Federale Regering, niet in de Vlaamse Regering. Maar het is wel een voorwaarde.

Twee, op welke wijze wordt het overleg georganiseerd? Op vrij permanente wijze. Er zijn verschillende werkgroepen op verschillende niveaus georganiseerd. De gouverneur is ook de voorzitter van een politieke werkgroep, waarop ook alle burgemeesters worden uitgenodigd. Ik kan het ook niet helpen als ze daar dan effectief niet op afkomen of iemand anders laten naartoe gaan, als ze al iemand anders sturen.

Maar de betrokkenheid is er op vrij permanente basis en zowel op ambtelijk als op politiek niveau. Daar doen we ons uiterste best.

Wat het creëren van een draagvlak betreft, moet men eerst de alternatieven onder ogen zien. Men moet op zijn minst de gevolgen bekijken op het vlak van economie en milieu, en men moet de alternatieven tegenover elkaar afwegen. Vervolgens maakt men dan een keuze want men zal wel een moedige en verantwoordelijke keuze willen maken wanneer men zijn of haar kust moet beschermen.

Eenzijds zijn er de mogelijke maatregelen op zee. Vroeger waren sommige kustburgemeesters daar grote voorstander van, zelfs van drie eilanden op zee die met elkaar verbonden werden door een brug en waarbij men in nieuwe commerciële exploitaties voorzag. Men voorzag dat men bepaalde gronden kon exploiteren en winsten kon boeken op het vlak van immobiëlen. Toen was dat wel allemaal mogelijk.

Wanneer men geen maatregelen neemt op zee, ook al gaat het hier over een eiland waar geen bebouwing op komt en dat nagenoeg op zeeniveau ligt, moet men maatregelen op de dijk overwegen, in de vorm van een grote muur op de dijk, of maatregelen op het strand. Een grote muur op het strand is dus ook een mogelijk alternatief. Zeg het maar als u het allemaal weet. Ik denk dat men een gedegen onderzoek de kans moet geven, de alternatieven nuchter en weloverwogen tegenover elkaar moet plaatsen en vervolgens een keuze moet maken en bekijken wat daar het draagvlak voor is. Maar kom alstublieft niet met 'fake' argumenten wanneer het gaat over het kanaal dat zagezegd zou worden gecreëerd voor de kust.

Voor alle duidelijkheid, als er meer estuaire vaart zou komen, dan zou die estuaire vaart zich situeren achter het eiland en niet ervoor. Er zal dus helemaal geen kanaalfunctie zijn. Zij die dat steeds blijven herhalen, weten op basis van informatie van mijn kabinet en van mij persoonlijk perfect dat dit een 'fake' argument is. Ik betreur dat en ik hoop op een beetje meer moed en verantwoordelijkheid. (*Applaus bij de N-VA*)

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, ik ben hier niet gekomen om me uit te spreken voor of tegen het profeiland. Ik ben hier al zeker niet gekomen om die bewuste burgemeester over wie u het hebt te verdedigen. Ik denk dat die burgemeester trouwens naar Dubai is geweest om te zien hoe hij een helihaven kan organiseren in de zee. Ik ben hier alleen gekomen op basis van de kritiek die ik heb gelezen van onder andere de kustburgemeester en uit bezorgdheid voor het draagvlak.

Ik ben het met u eens dat bepaalde zaken moeten worden onderzocht en dat ook de alternatieven moeten worden onderzocht. Ik ben het met u eens, zeker als Bruggeling, dat het belangrijk is voor de estuaire vaart omdat dit kan zorgen voor een ontlasting van de Brugse ringvaart. Uw kabinet heeft verwezen naar

een visienota ergens in januari, ik stel dan ook voor dat ik in januari terugkom om u te vragen hoe dit dossier verder is geëvolueerd.

En tot u, voorzitter, wil ik zeggen dat dit niet louter een West-Vlaamse problematiek is maar een heel belangrijk dossier waar ook andere mensen zoals de heer de Kort zich nauw bij betrokken voelen.

De voorzitter: Wij wonen op 112 meter hoogte boven de zeespiegel, dus dat probleem hebben wij niet.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Riemst uitgezonderd dus, de rest is wel betrokken.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Lode Ceyskens aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over flietscamera's uitgerust met pluviometers ter handhaving van het inhaalverbod voor vrachtwagenchauffeurs bij regenweer

De voorzitter: De heer Ceyskens heeft het woord.

Lode Ceyskens (CD&V): 'De minister moet bepalen hoe nat regen is.' Dat was de titel in een krant van afgelopen maandag. Het zou ook een grappige zin kunnen lijken, dat een minister moet bepalen hoe nat regen is. Maar dat is het eigenlijk niet.

Waarover gaat het? In 2004 voerde toenmalig minister Anciaux een inhaalverbod bij regenweer in. Het was de heer Landuyt die daar in 2007 een intelligente wijziging in heeft aangebracht. Hij kwam tot de vaststelling dat er ook nog andere neerslag is dan regen, zijnde sneeuw en ijzel. Hij heeft 'regenweer' veranderd in 'neerslag'.

Maar toch, het inhaalverbod wordt vandaag eigenlijk veel te weinig gevolgd. Daar zijn twee redenen voor. Het is natuurlijk heel erg moeilijk te handhaven. Wanneer regent het? Hoe nat moet regen zijn? Kunt u al een discussie zien tussen de politie en een vrachtwagenchauffeur of de regen nu al dan niet nat genoeg is? Maar het is natuurlijk nog moeilijker om de mensen daarover te informeren: 'Dit is nu regen waarin je niet mag inhalen.' Dat is zeker zo voor de buitenlandse chauffeurs, want die regelgeving bestaat niet in het buitenland.

De oplossing is dus: u koopt pluviometers, en u vraagt aan minister Bellot om eens vlug te bepalen hoe nat regen is. Ik heb daar eens over nagedacht, en ben eens gaan kijken op Wikipedia. Daar heb ik gezien dat er 42 verschillende symbolen voor regen zijn: lichte motregen met ijzel, lichte regen en motregen, lichte regen met onderbrekingen, matige regen met onderbrekingen, zware regen met onderbrekingen, lichte regen met ijzel..., ik kan zo nog eventjes voortgaan. Er zijn 42 verschillende soorten regen. Om het misschien nog iets moeilijker te maken: hoelang voor of na de regen geldt dat inhaalverbod? Het natte wegdek, weet u wel. Hoe ver geldt het? Het kan hier regenen en 2 kilometer verderop niet regenen. Vooral belangrijk is: hoe weet een chauffeur of de regen nat genoeg is zodat hij niet mag inhalen?

Minister, ik heb u horen vertellen dat u de eerste camera's in de eerste helft van 2019 wilt plaatsen. Dat is een ambitieuze doelstelling, die op zich goed is als het gaat om verkeersveiligheid. Maar hoe gaat u ervoor zorgen dat dat ook effectief een veiligheidsmaatregel is? Ik wil niet dat we hier volgend voorjaar in een nieuw ping-pongfederalisme staan, waarbij u uw meters heeft en minister Bellot niet weet hoe nat regen is. Hoe gaat u ervoor zorgen dat die investering in pluviometers geen nutteloze investering is?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Verschillende vragen die u hier gesteld hebt, heb ik ook gesteld aan mijn collega. Er is een federale wegcode die inderdaad stipuleert dat het verboden is in te halen bij neerslag, alleen heeft men niet gedefinieerd wat neerslag is. Het gevolg is dat men enkel manueel vaststellingen kan doen. Er zijn er ook maar weinig, ik denk dat er ongeveer een vijfhonderdtal pv's opgemaakt zijn op dat vlak volgens de cijfers van 2013. Je kunt dat dus niet via een camera, enkel arbeidsintensief, manueel, wat dus absoluut geen oplossing is.

Ik heb vervolgens in 2017 al de vraag gesteld of men dan kan definiëren wanneer er sprake is van neerslag, dan kunnen we dat veel beter handhaven. Vanuit het federale niveau heeft men gezegd dat men daar werk van wil maken, maar er is dan geen initiatief meer gekomen. Recenter heb ik dan zelf het initiatief genomen voor een werkgroep om dat te gaan definiëren. Maar ondertussen ga ik niet wachten, ik bereid al voor zodat we een aankoop kunnen doen. We hebben bijvoorbeeld veertien sites waar we met camera's de tussenafstanden controleren; die kunnen we tegen een vrij beperkte prijs uitrusten met een pluviometer, om vervolgens het respect voor het inhaalverbod bij regenweer te gaan controleren. Dat is een beperkte inspanning waarmee we dat kunnen doen.

Ik vind niet dat ik moet wachten tot men op het federale niveau al die stappen heeft doorlopen en uiteindelijk gekomen is tot de wijziging van de regelgeving, en vervolgens pas starten met een aanbesteding, en dan is het sint-juttemis. Ik wil op een en ander voorbereid zijn en een beetje vooruit kijken, vooral omdat men mij vorig jaar al had toegezegd vanuit de federale overheid om er werk van te maken en effectief een definitie te gaan invoeren voor neerslag. Ik ben maar een beetje vooruitziend geweest. Ik wil klaar zijn, net in functie van verkeersveiligheid, want ongevallen met vrachtwagens hebben dikwijls nefaste gevolgen.

De voorzitter: De heer Ceyskens heeft het woord.

Lode Ceyskens (CD&V): Minister, vooruitziend zijn, zeker als het gaat over verkeersveiligheid, willen wij alleen maar toejuichen. Als dit kan werken, staan wij er ook volledig achter. Alleen denk ik wel dat we zeker moeten zijn dat het ook haalbaar is. We hebben er geen zaak mee om hier volgend jaar vast te stellen dat wij onze pluviometers al hebben, terwijl het federaal nog niet bepaald is enzovoort. Uiteindelijk zijn we dan nog geen stap verder. Moeten we dat vandaag niet eens in zijn totaliteit durven herbekijken?

Ik hoor bijvoorbeeld dat er een zeer groot probleem is voor buitenlandse chauffeurs. In de debatten die we hebben gevoerd over de kilometerheffing hebt u zelf altijd gezegd dat er zeer veel buitenlandse chauffeurs op onze wegen zijn. En dat klopt ook. De meeste chauffeurs op de autosnelwegen ten oosten van het Antwerpse havengebied komen van Duitse autosnelwegen en daar geldt een heel andere regeling. Daar mag men niet meer inhalen met een vrachtwagen van plus 7,5 ton wanneer het zicht minder is dan 50 meter. Dat lijkt me op zich misschien al gemakkelijker te handhaven en is bijvoorbeeld bij zware regen sowieso een issue. Minister, loont het ook niet de moeite om hierover eens met de ons omliggende deelstaten te overleggen of er een harmonisatie kan zijn in functie van de verkeersveiligheid zodat ook de vrachtwagenchauffeurs op de weg weten waar ze zich aan moeten houden?

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Minister, ik denk niet dat het een eenvoudige taak is weersomstandigheden te categoriseren. Of het nu regen, hagel, mist of desnoods rukwinden zijn: het zal een opdracht zijn. Ik hoorde het daarnet al zeggen, het is dezelfde discussie als: wanneer is het donker genoeg om je lichten te ontsteken?

Maar aan de andere kant hebben wij hier in Vlaanderen het inhaalverbod voor vrachtwagens bij regenweer. Dan moet de minister die verantwoordelijk is voor de verkeersveiligheid er iets aan doen. Hij moet dat handhaven. Of wachten op Godot, zoals hij zelf stelt. Minister, in die zin ondersteunen wij u wel, maar we moeten rekening houden met de bezorgdheden van de transportsector en er moet een goede evaluatie van het systeem komen zodra het geïnstalleerd is, om te zien of het effectief werkt en tot goede resultaten kan leiden als het gaat over de verkeersveiligheid.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Minister, collega's, iedereen die op de E314 rijdt en, bij uitbreiding, iedereen die op autostrades rijdt, wordt minstens een aantal keer per maand geconfronteerd met het probleem van het inhalen door vrachtwagens bij regenweer, hoewel het de laatste tijd heel weinig geregend heeft. Ik vind de benadering van collega Ceyskens geen slechte: neem een zichtbaarheid van 50 meter, zoals het ook in Duitsland is. U weet dat 40 procent van de kilometerheffing bij vrachtwagens komt vanuit het buitenland. Dat komt heel vaak van chauffeurs uit het Ruhrgebied en, verder afgelegen, de Oost-Europese chauffeurs. Je kunt voor een deel harmoniseren met de situatie in Duitsland, wat voor die chauffeurs vanuit Oost-Europa, Duitsland en Midden-Europa het toepassingsgebied is, en bij een zichtbaarheid van minder dan 50 meter niet inhalen als referentie nemen, als criterium hanteren. Praktisch kun je via dynamische signalisatie de chauffeurs op de hoogte brengen dat inhalen niet meer mogelijk is, en kun je het land of de regio opdelen in zones. Het is uiteraard niet omdat het in Limburg zou regenen, dat dat verder in de Vlaamse regio ook het geval is. Je moet dus de Vlaamse regio opdelen in bepaalde zones waar wisselende weersomstandigheden van toepassing kunnen zijn.

Minister Ben Weyts: Het is natuurlijk een momentopname. Waar een camera is geïnstalleerd en wanneer het regent, mag je niet inhalen. Doe je dat wel, dan word je geflitst. Dat is redelijk eenvoudig.

Vanzelfsprekend ben ik voorstander van Europese harmonisatie, alleen moet ik dan weer naar de overkant van de straat kijken vermits het gaat over de wegcode. Dan zitten we opnieuw in federale regelgeving.

Er is trouwens eindelijk een positief element, een zekere Europese harmonisatie, waarbij onze uitzonderingssituatie op het vlak van inhaalverbod wordt opgeheven vanaf volgend jaar. Federaal minister Bellot heeft het initiatief genomen om komaf te maken met onze uitzonderingssituatie. In het buitenland is inhalen immers altijd toegelaten tenzij anders aangeduid, terwijl het bij ons net andersom is. Op dat vlak zijn we een uitzondering. Dat wordt gewijzigd. Daardoor krijgen de deelstaten vanaf volgend jaar ook de mogelijkheid om aan te duiden waar er niet mag worden ingehaald. Dat is zeker een positieve evolutie op zich. Maar ik hoop ook dat wanneer het gaat over dat inhaalverbod bij regenweer, er ook daar een beetje meer duidelijkheid komt. Meer vraag ik niet.

Lode Ceyskens (CD&V): Minister, ik hoor u zeggen dat het heel simpel is: als het regent en een vrachtwagen haalt in, dan wordt hij geflitst. Wel, als het inderdaad zo simpel gemaakt kan worden, dan denk ik dat we dat het best doen. Als ik echter alle randvoorwaarden bekijk, maak ik me wel zorgen of het zo simpel zal zijn. Wat met het natte wegdek achteraf en dergelijke?

Ik blijf mijn vraag aan u herhalen. Samen gaan we naar hetzelfde doel, daarvan ben ik overtuigd, namelijk meer verkeersveiligheid. Ik wil een warm pleidooi houden om niet alleen die werkgroep op te richten, waarvan ik niet weet of ze vandaag al bestaat. Ik heb er alleszins nog geen kennis van genomen. Ik wil ervoor pleiten om ook eens na te denken over de manier waarop we kunnen

harmoniseren met de ons omringende deelstaten, met het oog op de duidelijkheid, met het oog op de verkeersveiligheid.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– *De vergadering wordt geschorst om 16.51 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 17.07 uur.*

ONTWERP VAN DECREET houdende wijzigingen van de wet van 1 juli 1954 op de riviervisserij – 1692 (2018-2019) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende wijzigingen van de wet van 1 juli 1954 op de riviervisserij.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (*Zie Parl.St. VI.Parl. 2018-19, nr. 1692/1*)

– *De artikelen 1 tot en met 5 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET betreffende het Vlaams Pensioenfonds en het publieke pensioenstelsel voor de werknemers van de diensten van de Vlaamse overheid en andere besturen – 1699 (2018-2019) – Nrs. 1 tot en met 5

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet betreffende het Vlaams Pensioenfonds en het publieke pensioenstelsel voor de werknemers van de diensten van de Vlaamse overheid en andere besturen.

De algemene bespreking is geopend.

De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (sp.a): Voorzitter, ik kan hierover heel kort zijn. De sp.a-fractie vindt het heel goed dat dit voornemen uit het Vlaams regeerakkoord nu eindelijk ook concreet wordt en dat daarvoor ook in de nodige middelen wordt voorzien.

We hebben een amendement ingediend op artikel 12, waarin we stellen dat voor contractuele medewerkers van de Vlaamse overheid een bijdrage van minimaal 3 procent van het brutojaarsalaris decretaal wordt verankerd.

De voorzitter: Mijnheer De Loor, heb ik goed begrepen dat u een amendement hebt ingediend bij artikel 9?

Kurt De Loor (sp-a): Ik dacht bij artikel 12, voorzitter.

De voorzitter: Dan heeft mevrouw Pira een amendement ingediend bij artikel 9.

Is uw amendement ingediend?

Kurt De Loor (sp-a): Het is daarnet elektronisch ingediend. In principe zou dat dus in ons bezit moeten zijn.

De voorzitter: Ik heb hier geen elektronica.

Kurt De Loor (sp-a): Dat kan snel gaan, hoor, voorzitter.

De voorzitter: Het is dus een amendement bij artikel 12?

Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Voorzitter, ik heb het ook in de commissie toegelicht: we hebben een amendement ingediend dat het heeft over het duurzame en het ethische van de pensioenfondsen, van de beleggingen. Wij willen in het tweede lid van artikel 9 een punt 3°/1 invoegen, dat zegt: "de nadere voorwaarden die de Vlaamse Regering kan opleggen in verband met het ethisch en duurzaam beheer, in casu het beleggen van de financiële middelen vervat in het fonds".

Wij vinden dat op dit moment het ontwerp van decreet geen enkele verwijzing bevat naar de criteria rond duurzaamheid of ethiek. Ons voorstel is daarom om in het decreet zelf – en dat is belangrijk: in het decreet zelf – het ethisch en duurzaam beheer als door de Vlaamse Regering te bepalen criterium in te schrijven. Momenteel wordt in de verklaring inzake de beleggingsbeginselen van het Vlaams Pensioenfonds gewag gemaakt van de bepaling dat er rekening gehouden moet worden met "een duurzaamheidscriterium". Wij vinden dat niet voldoende en te vaag. Vandaar dat we eigenlijk, door het amendement, expliciet maken dat de Vlaamse overheid ethische en duurzaamheidscriteria kan opleggen aan het pensioenfonds. Op die manier krijgt dat een bindende invulling. We vonden dat toch wel belangrijk, voorzitter.

Als we bijvoorbeeld kijken naar de resolutie voor een sterk Vlaams klimaatbeleid, dan vraagt het Vlaams Parlement aan de Vlaamse Regering om de subsidies voor fossiele brandstoffen en eventuele participaties of beleggingen in fossiele economische activiteiten stapsgewijs af te bouwen.

We zien dat op talrijke andere vlakken, en ook in andere landen wordt dat meer en meer gedaan. Onze toelichting verwijst naar Londen en New York, maar ook naar Ierland, waar de investeringsfondsen soms volledig fossielvrij gemaakt zijn, en waarbij het ethische en het duurzame toch wel heel belangrijk worden als het over beleggingen gaat.

De voorzitter: De heer Maertens heeft het woord.

Bert Maertens (N-VA): We hebben het ontwerp van decreet uiteraard al besproken in de commissie. Daar hebben we gezegd: dit is een zeer positief gegeven, we gaan een tweede pensioenpijler voor de contractuele ambtenaren uitbouwen, om zo – en dat staat inderdaad in het regeerakkoord – de kloof tussen de statutaire en de contractuele ambtenaren te gaan verkleinen. Ik denk dat niemand daartegen kan zijn. Het is wel positief dat de lokale besturen kunnen toetreden tot het pensioenfonds. Zij kunnen zelf, zoals dat nu het geval is, hun percentage bepalen, en ik denk ook dat dat een goede zaak is.

Mevrouw Pira, we hebben uw amendement goed gelezen, en het is ook in de commissie al besproken. Daar zijn een aantal documenten over en weer gegaan, maar in principe is er geen bezwaar om dit amendement te aanvaarden. Waarom? U vraagt eigenlijk dat de regering samen met het pensioenfonds de duurzaamheidscriteria nader gaat bepalen. En wij zullen dat dan ook met plezier steunen.

Ingrid Pira (Groen): Dank u.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2018-19, nr. 1699/1)

– De artikelen 1 tot en met 8 worden zonder opmerkingen aangenomen.

Er is een amendement op artikel 9. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2018-19, nr. 1699/4)

De stemmingen over het amendement en over het artikel worden aangehouden.

– De artikelen 10 en 11 worden zonder opmerkingen aangenomen.

Er is een amendement op artikel 12. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2018-19, nr. 1699/5)

De stemmingen over het amendement en over het artikel worden aangehouden.

– De artikelen 13 en 14 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

VOORSTEL VAN HET UITGEBREID BUREAU betreffende de evaluatie van de proefperiode van de directeur van het Vlaams Vredesinstituut

Bespreking en stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van het Uitgebreid Bureau betreffende de evaluatie van de proefperiode van de directeur van het Vlaams Vredesinstituut.

De bespreking is geopend.

Het Vlaams Parlement heeft op 8 november 2017 mevrouw Tine Destrooper benoemd tot directeur van het Vlaams Vredesinstituut voor een mandaat van 6 jaar, met ingang van 16 januari 2018. De proefperiode van mevrouw Destrooper loopt af op 16 januari 2019. De evaluatie van de proefperiode moet uiterlijk 45 dagen voor het verstrijken ervan afgerond zijn, dit is op 1 december 2018.

Op 6 juni 2018 keurde de plenaire vergadering de procedure voor de evaluatie van de proefperiode van mevrouw Destrooper goed. Een externe evaluator, met name Quintessence Consulting n.v., werd belast met het opstellen van een evaluatieverslag op basis van een zelfevaluatie door de directeur, een top-down-evaluatie door de parlementsvoorzitter en één lid van het Uitgebreid Bureau per fractie, een bottom-up-evaluatie door de personeelsleden van het Vlaams Vredesinstituut en tot slot een interview met de directeur.

Parallel werd aan de raad van bestuur van het Vlaams Vredesinstituut, zoals voorgeschreven door het oprichtingsdecreet van het Vlaams Vredesinstituut, gevraagd om een advies uit te brengen over het verloop van de proefperiode van mevrouw Destrooper. Op 26 oktober 2018 werd dit advies bezorgd aan de voorzitter van het Vlaams Parlement.

Op 5 november 2018 nam het Uitgebreid Bureau kennis van het evaluatieverslag van Quintessence Consulting n.v. en van het gunstig advies van de raad van bestuur van het Vlaams Vredesinstituut. Op basis van beide documenten is het Uitgebreid Bureau van oordeel dat mevrouw Destrooper haar proeftermijn met succes heeft doorlopen. In naam van het Uitgebreid Bureau verzoek ik de plenaire vergadering dan ook om de proefperiode van mevrouw Destrooper gunstig te evalueren.

Vraagt hierover iemand het woord? (*Neen*)

De bespreking is gesloten.

Mag ik aannemen dat het voorstel van het Uitgebreid Bureau betreffende de evaluatie van de proefperiode van de directeur van het Vlaams Vredesinstituut eenparig is aangenomen? (*Instemming*)

Dan is aldus besloten.

ROUWHULDE

De voorzitter: Dames en heren, op 8 november 2018 overleed op 77-jarige leeftijd ere-Vlaams volksvertegenwoordiger René Swinnen.

De heer René Swinnen zetelde in onze assemblee voor de kieskring Leuven van 1986 tot 1987 en van 1991 tot 1999, eerst als senator en vanaf 1995 als rechtstreeks verkozen Vlaams volksvertegenwoordiger. Hij sloot zich aan bij de SP-fractie.

De heer René Swinnen was actief in diverse commissies, waaronder de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid, de Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud, de Commissie voor Ruimtelijke Ordening, Openbare Werken en Vervoer en het Advies- en Overlegcomité voor Brussel en Vlaams-Brabant.

Mag ik u vragen te zijner nagedachtenis enkele ogenblikken van stilte in acht te willen nemen?

– *De Vlaamse volksvertegenwoordigers nemen enkele ogenblikken stilte in acht.*

ONTWERP VAN DECREET houdende wijzigingen van de wet van 1 juli 1954 op de riviervisserij – 1692 (2018-2019) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
102 leden hebben ja geantwoord;
1 lid heeft zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**ONTWERP VAN DECREET betreffende het Vlaams Pensioenfonds en het publieke pensioenstelsel voor de werknemers van de diensten van de Vlaamse overheid en andere besturen
– 1699 (2018-2019) – Nrs. 1 tot en met 5**

Aangehouden stemmingen

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde zijn de aangehouden stemmingen.

Aan de orde is de stemming over amendement nr. 3, van Ingrid Pira, op artikel 9.

Stemming nr. 2

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

106 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
106 leden hebben ja geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
102 leden hebben ja geantwoord.

Het amendement is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over het aldus geamendeerde artikel 9.

Stemming nr. 3

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

105 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
105 leden hebben ja geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

101 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
101 leden hebben ja geantwoord.

Artikel 9 is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement nr. 4, van Kurt De Loor en Els Robeyns, op artikel 12.

Stemming nr. 4

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

106 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
26 leden hebben ja geantwoord;
80 leden hebben neen geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
24 leden hebben ja geantwoord;
78 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de stemming over artikel 12.

Stemming nr. 5

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

107 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
89 leden hebben ja geantwoord;
18 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
86 leden hebben ja geantwoord;
17 leden hebben zich onthouden.

Artikel 12 is aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 6

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

106 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
106 leden hebben ja geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
102 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 21 november 2018 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

Ik wens u allen een behouden thuiskomst.

– De vergadering wordt gesloten om 17.22 uur.

BIJLAGEN

Aanwezigheden

Aanwezig

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Rob Beenders, Jan Bertels, Franc Bogovic, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Ortwin Depoortere, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Tine Soens, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Wouter Vanbesien, Ludo Van Campenhout, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Joris Vandembroucke, Koen Van den Heuvel, Francesco Vanderjeugd, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Orry Van de Wauwer, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Daniëlle Vanwesenbeeck, Peter Wouters, Herman Wynants.

Afwezig met kennisgeving

Paul Cordy, Rik Daems, Herman De Croo, Ann Soete, Güler Turan, Karl Vanlouwe, Karim Van Overmeire: ambtsverplichtingen;

Bart Somers: familieverplichtingen;

An Moerenhout, Katia Segers, Sabine Vermeulen: gezondheidsredenen.

Afwezig zonder kennisgeving

Lies Jans, Nadia Sminate, Johan Verstreken

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers

Stemming nr.1:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen,

Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Tine Soens, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandembroucke, Francesco Vanderjeugd, Daniëlle Vanwesenbeeck, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Hermes Sanctorum-Vandevoorde

Stemming nr.2:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Rob Beenders, Jan Bertels, Franc Bogovic, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Tine Soens, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandembroucke, Francesco Vanderjeugd, Daniëlle Vanwesenbeeck, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.3:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Rob Beenders, Jan Bertels, Franc Bogovic, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen,

Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Björn Rzoska, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Tine Soens, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Daniëlle Vanwesenbeeck, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.4:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Johan Danen, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Tine Soens, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

NEEN-stemmen:

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Franc Bogovic, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Daniëlle Vanwesenbeeck, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.5:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Franc Bogovic, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De

Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Daniëlle Vanwesenbeeck, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Rob Beenders, Jan Bertels, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Bert Moyaers, Els Robeyns, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Tine Soens, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

Stemming nr.6:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Rob Beenders, Jan Bertels, Franc Bogovic, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Tine Soens, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Peter Wouters, Herman Wynants